

ŽELEZAR

Jesenice, 20. oktobra 1988

Številka 42 • XXXVII

Delovni cilji in uresničevanje

Proizvodnja in prodaja v številkah

OBRATI	SKUP. PROIZ.		PROIZVODNJA ZA PRODAJO			
	ind. mes.	ind. leto	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	107,2	102	—	—	—	—
Jeklarna 2	112,1	96	—	—	—	—
Livarna	54,9	87	13,8	23,0	504,1	54
VBS	96,3	98	1768,6	68,0	42198,2	104
HVB	102,9	107	6037,1	128,4	81715,5	109
HVJ	81,2	105	892,1	83,3	17653,2	107
PVT	101,4	103	867,3	93,2	16355,6	104
VDP	78,3	93	2565,6	78,3	52223,8	97
Žičarna	88,3	92	1313,8	82,6	21376,4	90
Jeklovlek	86,9	101	1060,6	77,9	21988,5	104
Elektrode	99,0	107	557,0	63,9	16730,6	101
Želbljarna	97,3	106	268,6	62,4	6544,4	102
Žič. valj.	99,1	100	721,0	141,3	12702,9	158
ŽELEZARNA	100,0	99	16065,5	92,3	289993,2	104

Oktober je običajno mesec dobrih proizvodnih rezultatov. Ob pregledovanju dnevnih poročil in ob spremljanju oskrbljenosti posameznih obratov in poteka proizvodnje tudi letošnji oktober kaže dokaj vspešno sliko. V skupni proizvodnji operativni program izpolnjujemo, v odpremi pa je zaostanek, vendar ne tolikšen, da ne bi bilo možno bistveno izboljšanje.

Ob tem je posebej pohvalno, da obe jeklarni delata izredno dobro in je zato oskrba z vložkom v celotni Železarni dobra. Če bomo uspeli zadržati tak tempo proizvodnje, bo mesec oktober za obe jeklarni glede na doseženo proizvodnjo rekorden. 17. oktobra so na kontilivu v Jeklarni 2 odlili 12 šarž. To pomeni 987 ton slabov za nadaljnjo predelavo, ob izredno nizki, do sedaj še nedoseženi specifični porabi elektroenergije.

Pri tem pa se moramo zavedati, da le vsakodnevno doseganje takšnih rezultatov pomeni dejanski korak h ekonomsko utemeljeni proizvodnji. Ob naštevanju dobrih dosežkov je potrebno posebej poudariti tudi visoko dnevno odpremo gotovih izdelkov iz Hladne valjarne Bela. Ob že sicer dobrih proizvodnih rezultatih celotnega obrata, je odpremljenih 976 ton, od tega 480 ton za izvoz, daleč najboljši dnevni rezultat.

Pri takih rezultatih pa se moramo vprašati, zakaj tega ne dosegamo stalno in na vseh področjih, v vseh delih proizvodnje.

Tabelarni pregled kaže zaostajanja, ki nam kvarijo skupni rezultat in povzročajo motnje v proizvodnji v daljšem časovnem obdobju. Trenutno je največji problem Valjarna bluming štekel, kjer bo potrebno tako s strani vzdrževanja kot proizvodnje bistveno izboljšati rezultate.

Podpredsednik PO za proces:
Božidar Bartelj

Zagotoviti čimboljši standard delavcev

Reorganizacija v Železarni je prinesla spremembe tudi v storitvene dejavnosti naše delovne organizacije. Temeljna organizacija Družbena prehrana se je združila z oddelkom za družbeni standard, ki je prej spadal h kadrovskemu sektorju, v TOZD Družbeni standard. Tako je sedaj v pristojnosti te temeljne organizacije poleg organiziranja prehrane med delom, nudenja gostinskih storitev zunanjim porabnikom ter urejanja stanovanjskih problemov samskih delavcev tudi zagotavljanje počitniških kapacitet, prevozov delavcev, organiziranje rekreacije in urejanje standarda delavcev v bivalnem okolju.

Tako kot v drugih temeljnih organizacijah v Železarni, so tudi v TOZD Družbeni standard izdelali program, s katerim naj bi po svojih močeh prispevali k izboljšanju razmer v delovni organizaciji. Splošni cilj te temeljne organizacije je zagotoviti čimvišjo raven družbenega standarda delavcev v okviru danih materialnih možnosti; to lahko dosežemo le z bolj ekonomičnim poslovanjem. Zaradi nenehne rasti cen vhodnih surovin (čistil, razkužil, živil, itd.) je težko zmanjšati porabo sredstev. Stroške zmanjšujejo predvsem z racionalnejšim izkoriščanjem in manjšo porabo teh surovin, kjer je to mogoče. Omejitev sredstev za skupno porabo vključuje tudi omejitev stanovanjskih sredstev in sredstev za prehrano med delom. Vse to je pogojevalo izgubo temeljne organizacije Družbeni standard ob letošnjem polletju, pa tudi po devetih mesecih. Kljub temu so z izpolnjevanjem zastavljenih ciljev, že dosegli nekatere rezultate; stroške poslovanja na nekaterih področjih so zmanjšali tudi do 15 odstotkov, čeprav so načrtovali le njihovo desetodstotno znižanje.

Po besedah vodje TOZD Družbeni standard Ivanke Zupančič ima te-

meljna organizacija letos precejšnje težave na področju gradnje stanovanj. Zaradi finančnih težav Železarne ne dosegajo načrtovane gradnje stanovanj. Prizadevajo pa si, da reševanje stanovanjskih problemov delavcev kljub temu ne bi zastalo. Zato nameravajo adaptirati nekatere začasna stanovanja, ki sedaj ne ustrezajo vsem zahtevanim pogojem, kar bi zahtevalo manj sredstev kot pa novogradnja; posebna komisija že ugotavlja, katera stanovanja je smotno adaptirati, katera pa naj bi opustili.

Za samske delavce v Železarni je dobro poskrbljeno, tako vsaj meni sanitarna inspekcija, ki redno kontrolira pogoje življenja v samskih domovih. Trenutno ima naša delovna organizacija tri samske domove, ki pa niso polno zasedeni. Da bi zmanjšali stroške poslovanja temeljne organizacije, bodo en samski dom preuredili v stanovanje. Pri tem bodo skušali zagotoviti čimmanjše stroške adaptacije, hkrati pa upoštevati mnenja in zadovoljstvo stanovalcev teh domov.

TOZD Družbeni standard ima precejšnje stroške tudi s prevozi delavcev na delo in z dela. Z večjo zasedenostjo avtobusov na posameznih re-

lacijah, ob upoštevanju kulturnega prevoza delavcev, bi lahko zmanjšali porabo na tem področju. Izboljšati pa bo treba tudi odnose z Integralom kot izvajalcem teh storitev.

Organiziranje prehrane med delom je pomembna dejavnost Družbene standarda, saj je od nje odvisno počutje delavcev, posredno pa tudi njihova uspešnost pri delu. Tu ne morejo varčevati z omejevanjem količine živil, saj mora biti zagotovljen obrok za vsakega delavca; stroške lahko zmanjšujejo le z manjšim kalom (odpadki hrane), ter z manjšo porabo papirnatih prtičkov, plastičnih kozarčkov, ipd. Stroški na tem področju se povečujejo tudi zaradi iztrošenih aparatov, ki jih je treba pogosto popravljati. Dogaaja se na primer, da morajo ob okvarah hladilnic zavreči večje količine živil; vprašati bi se morali, ali ne bi bilo bolj racionalno nabaviti nove aparate, kot pa plačevati draga popravila in odpisovati pokvarjene zaloge živil. Sicer pa je hrana v naših menzah in restavracijah solidno pripravljena. Za to skrbi tehnolog, ki redno jemlje vzorce hrane in jih testira, vse nepravilnosti pa prijavi; zato so možnosti okužbe minimalne.

Rekreacija je dejavnost, ki jo TOZD Družbeni standard izvaja v sodelovanju s sindikatom, glede na potrebe njegovih osnovnih organizacij. Sredstva zagotavlja sindikat in omejena, vendar to ne krni pestre dejavnosti.

Eden od pomembnih ciljev, ki so si jih zastavili v temeljni organizaciji, (Nadaljevanje na 2. strani)

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradašćka, lektorica — novinarka Lilijana Kos, novinarka Tanja Kastelic, administracija — Mira Šifrer in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarni, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja v devetih mesecih

Iz tabel na 6. strani se lepo vidi, da smo v devetih mesecih letošnjega leta proizvajali in prodajali bistveno bolj od predhodnih dveh let. Popolnoma jasno pri tem pa je, da gre za fizične pokazatelje (tone) in izpolnjevanje, izraženo v odstotkih, primerjavi s planskimi obveznostmi — tako v primerjavi z gospodarskim načrtom, kakor tudi z višjim operativnim programom kot posledico stabilizacijskih ukrepov, oziroma ciljev za drugo polletje. Skupna proizvodnja je višja od gospodarskega načrta, pa malenkost nižja od bistveno višjega operativnega programa.

Tudi ta višji operativni program bi bil presežen, če ne bi prišlo do prevelikih zastojev v mesecu juliju in do prodora jekla skozi peč Jeklarni 2 (5-dnevni izpad).

V absolutni količini ta vrsta proizvodnje sicer zaostaja za dosežki predhodnih let, vendar ne smemo pozabiti, da smo v tem času ukinili proizvodno plavžev in martinovk.

Zelo dobre rezultate pa smo letos dosegli pri gotovi proizvodnji za prodajo in pri sami prodaji, kjer krepko presežemo — tako z gospodarskim načrtom, kakor tudi z višjim operativnim programom predvidene količine. Pa tudi v primerjavi s prejšnjimi leti smo bistveno boljši — tako pri procentualnem izpolnjevanju obveznosti, kakor tudi pri absolutni količinski vrednosti. Dinarška pa tako ali tako ni primerljiva — saj vemo zakaj!

V primerjavi s prejšnjimi leti manjka tabela USLUG PREVALJANJA iz preprostega razloga, ker so bile letošnje minimalne (tudi tako planirane) in je tako kakršnakoli primerjava s prejšnjimi leti nesmiselna.

Letos so rezultati izvoza zadovoljivi še bolj kot v lanskem letu, saj smo planske obveznosti presežli za 8,4 % in skoraj za 48 % presežli vrednostni izvoz v primerjavi z lanskim letom za isto obdobje.

Za dobro proizvodnjo v devetih mesecih letošnjega leta so poleg samih delavcev v proizvodnji zaslužni tudi komercialisti, ki so poskrbeli, da so bili obrati zadostno oskrbovani s tujim vložkom in legurami, prav tako pa tudi vzdrževalci, ki niso dovolili, da bi se zastoji preveč razbohotili.

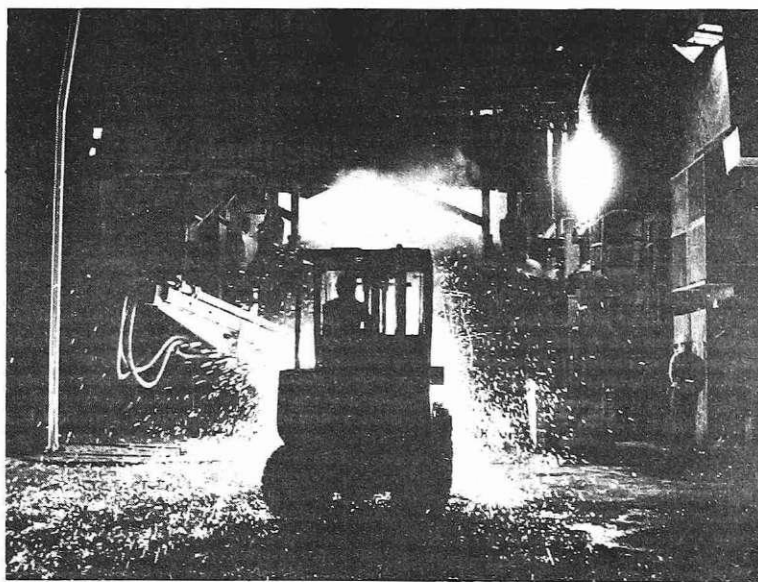
Se ne dolgo tega so bile zaloge vložka in medfazne proizvodnje RAK RANA naše Železarne. Sedaj pa temu ni več tako, ker so se zaloge močno znižale (primerjaj proizvodnjo in prodajo — odstotke) in so v večini obratov že nižje kot je potrebno za normalno programiranje. Prav zaradi tega je naša proizvodnja v zadnjem kvartalu odvisna izključno od dobrega dela obeh Jeklarn, tako količinsko (operativni program — precej višji od gospodarskega

jati samo tisto, kar se da z uspehom prodati.

Pregled proizvodnih rezultatov TOZD nam pokaže, da so prav vsi izpolnili gospodarske in operativne načrte; edino TALILNICE so za dober procent zaostale pri izpolnjevanju bistveno višjega operativnega programa.

TOZD Talilnice

29. januarja letos smo ustavili še zadnjo martinovko; s tem se je zaključilo pridobivanje (proizvodnja) jekla (Nadaljevanje na 6. strani)

V Jeklarni 2 (foto: Irena Kučina)

Komentar tedna

Priprave za komercialno dejavnost v letu 1989

Naši izdelki kot tudi surovine in repromateriali so specifični. Proizvajamo v glavnem za znanega kupca. Tudi nakup je v večini primerov vezan na določeno tehnologijo. Vse to zahteva dolgoročni pristop tako v prodaji kot nakupu. Seveda so razlike med materiali in izdelki, kar zahteva ustrezno prilagajanje.

Za leto 1989 nam je že večina kupcev sporočila svoje potrebe. Prve ocene so boljše, kot so bile pred letom dni. Tudi naši dobavitelji pričakujejo, da jim čimprej javimo okvirne potrebe, da bi si na tej osnovi zagotovili normalno preskrbo. Čeprav nam vsi pogoji poslovanja še dolgo ne bodo znani, lahko rečemo, da bo tudi v prihodnje največ težav na področju likvidnosti.

Prehod iz stare v novo tehnologijo je vsekakor uspel. Na področju vhodnih materialov smo prilagodili asortiment. Nekaj možnosti je še v večji udeležbi domačega tržišča na račun uvoza. Prav tako so naši kupci sprejeli kvaliteten elektro jeklo. Tudi to je močan argument, da z več optimizma pripravljamo načrte za leto 1989.

V preteklih letih je bilo v interesu hitrega prestrukturiranja vložnih velikih naporov. Dokazali smo naše sposobnosti in pridobili smo zaupanje potrošnikov. S tem seveda še ne moremo biti v celoti zadovoljni. Imamo tudi nekatera področja, kjer smo šele na začetku. Gre za nove asortimente in storitve, kjer tržišče šele osvajamo. Pri nekaterih izdelkih se ponovno vračamo z večjim poudarkom na domači trg. Namreč, s prestrukturiranjem izvoza na višji asortiment nekateri klasični izvozni izdelki izgubljajo svoj prvotni pomen. Kljub nekajkrat večjemu vrednostnemu izvozu letos in s podobnim načrtom za naslednje leto, kot je bilo to še pred nekaj leti, imamo takšen potencial v izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta, da lahko selektivno nastopamo na posameznem tržišču. Izpolnjujemo tudi pomembno izhodišče, da domačemu tržišču namenimo enako pozornost kot še do nedavno običajno bolj zahtevnemu tujemu trgu. Donosnost, dolgoročnost ter optimalno spoštovanje poslovnosti na celotnem nabavnem in prodajnem tržišču so naše usmeritve. Kljub dolgoročnemu značaju naše dejavnosti se bomo prilagajali tudi tekočim potrebam tržišča v tem izredno burnem času prestrukturiranja. Na ta način bomo prispevali k premoščanju že tradicionalno neugodnih cenovnih odnosov in delno tudi visoko ceno denarja.

Ekonomsko politika velikokrat ne omogoča enakopravnih pogojev. Tudi javno mnenje lahko pri tem pomembno prispeva k izboljšanju odnosov in nadaljnjim odločitvam, še posebej, če je to mnenje povezano z našim tržiščem. Tudi v sredstvih javnega obveščanja je že veliko spremenjenega. Na naš razvoj in na vpliv v ožjem ter širšem okolju se gleda veliko bolj objektivno kot še pred nekaj leti.

Tudi naš tednik Železar se v obravnavo najširše problematike dobro vključuje. Občasno pride do odstopanj. Če se piše o trženju, na primer, z vidika proizvodnje ali le o enem segmentu našega asortimenta, kot je na primer odnos med zahtevnim in manj zahtevnim izdelkom, potem lahko pride do napačnega razumevanja. Mislimo, da Železar tudi ni mesto za tržno analizo ali detaljno obravnavo prodajne politike. V Komerciali pričakujemo tudi na tem področju več objektivnosti in spoštovanja naše specifičnosti. Konkurenčnost je vse bolj pomemben faktor. Pozitivna in objektivna predstava na trgu in v širši javnosti se le počasi izgrajuje. V nasprotni, negativni smeri pa je proces veliko hitrejši.

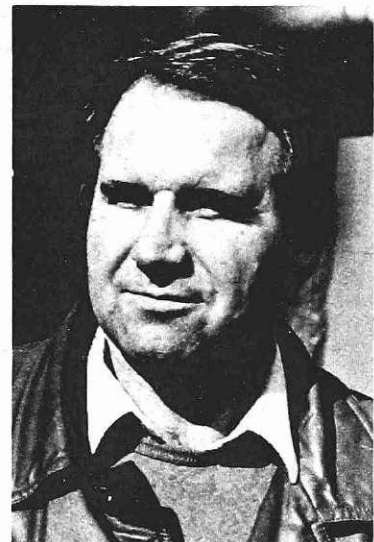
Direktor TOZD Komerciala
Ernest Pušnik

Sindikalna konferenca TOZD Talilnice

Agresivnejša politika sindikata

Sindikalna konferenca TOZD Talilnice se pri uresničevanju vsakdanjih nalog srečuje s podobnimi problemi kot konference v drugih temeljnih organizacijah. V zaostreni situaciji v Železarni in širši družbeni skupnosti si sindikat prizadeva zagotoviti vsem delavcem tak osebni dohodek, ki jim bo omogočil dostojno življenje in jih motiviral za boljše delo, ter take pogoje dela, v katerih bodo lahko izpolnili visoko zastavljene sanacijske cilje.

Bogomir Ličof

Predsednik sindikalne konference TOZD Talilnice Bogomir Ličof je v Železarni že 24 let. Najprej je delal kot električar v nekdanji temeljni organizaciji Vzdrževanje, po končani prvi stopnji ekonomije pa se je zaposlil v Jeklarni 1. Danes je asistent proizvodnje v Jeklarni 2. S sindikalno dejavnostjo se je pričel ukvarjati pred štirimi leti, ko je prišel delati v Jeklarni 1; najprej so ga izvolili za predsednika osnovne organizacije sindikata Jeklarni 1, po reorganizaciji pa za predsednika sindikalne konference TOZD Talilnice.

»Načelno vprašanje, ki bi ga morali najprej rešiti, je, katere interese delavcev naj predstavlja in zagovarja sindikat, če pa so vanj avtomatično vključeni vsi zaposleni, tako delavci v neposredni proizvodnji kot tisti na vodilnih položajih. Danes delavcev v klasičnem smislu ni več; njihovi interesi so različni, večkrat pa tudi protislovni. Zato je tudi težko uresničevati klasično zaščitno funkcijo sindikata; ob tem se postavlja vprašanje, pred kom naj sindikat pravzaprav štiti delavca, interese katerih delavcev naj zagovarja,« pravi Ličof.

»V sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah je sindikat prisiljen reševati položaj najbolj ogroženih kategorij delavcev. Nisem zagovornik socialnih pomoči, ker jih navadno ne dobijo tisti, ki jih najbolj potrebujejo. Take vrste pomoči bi morali nuditi le ob težjih nesrečah pri delu, ko delavci zares niso sami sposobni plačati zdravstvenih storitev. Zaradi nizkih osebnih dohodkov, smo v Železarni dodeljevali v zad-

njem času, precej socialnih pomoči, vendar po mojem niso smiselne. Prav tako se ne strinjam z vnaprejšnjim določanjem najnižjega osebnega dohodka. To nas lahko pripelje do uravnilovke in popolnega razvrednotenja znanja, ki je osnova vsakega razvoja. Vsak delavec bi moral že z rednim delom zaslužiti vsaj toliko, da bi lahko preživel sebe in svojo družino.

Povprečje osebnih dohodkov v Talilnicah je razmeroma dobro, kar pa ne pomeni, da so vsi delavci zadovoljni s svojim zaslužkom. Delavci, ki delajo na tri izmene zaradi sistema dela dobro zaslužijo, imamo pa tudi delavce, ki so zaradi proizvodnje delajo le v eni izmenski in imajo nizke kategorije, zato pa tudi nizke osebnih dohodke.

Nedavni izredni zbor delavcev kontiliva je dokazal, da delavci ne verjamejo v uspešnost prizadevanj svojega sindikata, ker se sicer ne bi odločili za tak način urejanja problemov. Za to pa je sindikat v precejšnji meri kriv sam, ker je v preteklosti prevzemal nase naloge strokovnih služb, ko je razlagal delavcem, zakaj povečanje osebnih dohodkov ni izvedljivo. Ob tem so delavci dobili občutek, da njihovi predstavniki v sindikatu zagovarjajo interese poslovalnih delavcev. Ob sami prekinitvi dela pa je sindikat pravilno postopal. Imenovanje svoje predstavnike v stavkovni odbor, zbral zahteve delavcev in jih posredoval tistim, na katere so bile naslovljene. Hkrati pa si je prizadeval, da bi te zahteve čimprej in v največji možni meri tudi izpolnili. Mislim, da je sindikat s tem zopet pridobil nekaj izgubljenega ugleda.

Ena od zahtev, ki so jih delavci postavili ob zadnjih prekinitvah dela, je bila zmanjšanje prispevnih stopenj iz bruto osebnega dohodka. Delavci namreč menijo, da moramo pri sedanjem zategovanju pasu sodelovati vsi, tako tisti, ki sredstva ustvarjajo, kot tisti, ki preko svobodne menjave dela ta sredstva trošijo. Če izvajamo v Železarni sanacijske ukrepe zaradi izgube, zakaj nimajo teh programov tudi v družbenih dejavnostih, ki poslujejo z izgubo? Menim, da bi z racionalnejšo organizacijo družbenih dejavnosti lahko prihranili marsikaj dinar. Poleg tega so delavci v družbenih dejavnostih manj obremenjeni pri odtegljajih iz bruto osebnega dohodka za dejavnost, ki jo opravljajo, kot pa delavci v gospodarstvu. Tako na primer plačujejo zdravstveni delavci manjši prispevek za zdravstveno zavarovanje kot pa delavci v proizvodnji, kar je samo primer rezerve v družbenih dejavnostih.

Prizadevanja sindikata so usmerjena tudi v zmanjševanje prispevkov iz dohodka delovne organizacije, kar bi posredno prav tako povečalo maso sredstev za osebne dohodke.

Ko smo v Železarni sprejeli sanacijske ukrepe, smo v sindikatu predlagali nekatere dopolnitve. Tako smo menili, da morajo biti delavci nagajeni za dobro delo in preseganje načrtovanih rezultatov, če so že kaznovani za nevestno delo. O vsakem denarnem kaznovanju delavca bi morali pristojni obvestiti sindikat, ki bi preveril upravičenost kazni ter preprečil zlorabe in osebne obračune. In če zahtevamo od delavcev, da dosegajo visoko zastavljene operativne programe, jim moramo zagotoviti primerne delovne pogoje. Ena od nalog sindikata na tem področju je tudi opozarjanje delavcev na potrebnost uporabe zaščitnih sredstev pri delu.

Ideja o neodvisnih sindikatih se mi zdi zanimiva. Mislim, da bi bilo koristno, če bi imeli več sindikatov, ki bi se med seboj horizontalno in vertikalno povezovali, kot bi jim pač bolj ustrezalo. Delavci bi se morali vključevati v sindikat glede na svoje interese; tako bi na primer lahko imeli sindikat proizvajalcev dobrin in sindikat porabnikov dobrin, ki bi usklajevala svoje interese z medsebojnim dogovarjanjem in sporazumevanjem. Tako bi se vzpostavila konkurenca med sindikati, kar bi verjetno pomenilo tudi večje prizadevanje za uresničevanje določenih interesov. S tem bi odpravili tudi avtomatizem pri sprejemanju v sindikat.

Sindikat ne bi smel biti podaljšana roka partije, ampak ravno narobe. Partija bi morala upoštevati zahteve sindikata tudi na političnem področju. Med tema dvema družbenopolitičnima organizacijama bi moral obstajati enakopraven dialog.

V današnjih razmerah je vloga sindikata močno poudarjena in se ne omejuje le na skrb za ožimnico in organiziranje izletov. Sindikat se ukvarja s problemi, ki v tem trenutku najbolj težijo delavca. Pri tem lahko govorimo o agresivnejši politiki sindikata, ki ni več »obziren« do partije, vodilnih struktur in drugih institucij, ampak skuša brez dlake na jeziku zagotoviti uresničevanje zahtev delavcev. Menim, da je sindikat v Železarni dokazal, da se v resnici poteguje za zahteve delavcev in si je s tem pridobil njihovo zaupanje. Izplačilo enkratnih pomoči vsem zaposlenim je bilo v veliki meri rezultat prizadevanj sindikata. To pa žal ni prispevalo k večji pripravljenosti delavcev za aktivno delovanje v sindikatu. Še vedno so aktivni večinoma predstavniki osnovnih organizacij. V delavcih pa je še vedno zakoreninjena miselnost, da je njihova pravica in dolžnost postavljanje zahtev, reševanje teh zahtev pa prepuščajo svojim predstavnikom v sindikatu.

Tanja Kastelic

Elektromagnetno polje poganja raztaljeno kovino

Strokovnjaki v raziskovalnem centru britanskega sveta za elektroenergijo trdijo, da bi pretok tekoče kovine v livarnah lahko že kmalu uravnavali z elektromagnetno indukcijo. Skupina inženirjev tega centra že dve leti razvija sistem uravnavanja pretoka raztaljene kovine, ki ne bi imel nobenega gibljivega dela. Klasični načini za zmanjšanje hitrosti pretoka, kot je denimo uporaba mehaničnih ventilov, so bili zelo dragi za vzdrževanje in so se hitro izrabili.

Induktivna tuljava, ki leži ob krožnem odtoku talilne peči, ustvarja vrtnice tokove v curku taline. Če uporabimo magnetno polje, ti vrtnice tokovi med seboj reagirajo in proizvajajo silo, ki večja pritisk na curek tekoče kovine. Tako se pretok kovine upočasni.

Filter, ki varuje pred azbestnim prahom

Delavcem v gradbeništvu bo prišel prav novorazviti protiprašni filter, ki ga izdelujejo pri Volvu BM. Sestavljen je iz treh različnih slojev steklenega vlakna, ki baje do 99 odstotkov zaustavlja vdor azbestnih delcev v dihalo. S takšnim filtrom Volvo opremlja vse delovne stroje.

Zagotoviti čimboljši standard delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

je povečanje prihodka TOZD z večjo in kvalitetnejšo ponudbo gostinskih storitev za zunanje goste. To je predvsem naloga Kazine in Samopostrežne restavracije; deloma sta jo že uresničili s pestrejšimi jedilniki, marsikaj pa bi lahko dosegli z drobnimi izboljšavami (npr. z estetsko pripravo in serviranjem jedi, z večjo prijaznostjo osebja), ki nič ne stanejo, a pritegnejo goste. Težje bo uresničiti načrte glede posodobitve kuhinje in jedilnih prostorov v restavracijah, saj so sredstva za investicije omejena.

»Delavci so pokazali izredno pripravljenost za sodelovanje pri uresničevanju ciljev, ki smo si jih zastavili v naši temeljni organizaciji,« pravi Zupancičeva.

»Morda je to rezultat razgovorov, ki smo jih imeli v vseh samoupravnih delovnih skupinah pred sprejetjem internega sanacijskega programa. Naši delavci so bili dobro informirani o sanacijskih ukrepih, hkrati pa so tudi sami predlagali razne izboljšave. To je povečalo njihovo pripravljenost za sodelovanje pri uresničevanju ciljev. Delavci raje izpolnjujejo svoje zamisli kot pa zahteve, ki prihajajo od nadrejenih.«

Na področju osebnih dohodkov so delavci Družbenega standarda prav

na repu lestvice v Železarni (deloma je to tudi posledica nizke kvalifikacijske strukture zaposlenih). Kljub temu se delavke zaradi tega ne pritožujejo, vendar na tihem pričakujejo boljše osebne dohodke, če bodo uresničili zastavljene cilje temeljne organizacije.

Tanja Kastelic

Kantina v upravni zgradbi Jeklarni 2 (foto: Silvo Kokalj)

Gospodarjenje v pogojih visoke inflacije

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice organizira v torek, 25. oktobra, ob 18. uri predavanje z naslovom Gospodarjenje v pogojih visoke inflacije. Predaval bo mag. Andrej Cetinski.

Predavanje bo v spodnjih prostorih Kazine.

Vljudno vabljeni!

Na podlagi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb z dne 18. oktobra in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

objavljamo

prosta dela in naloge:

— 1. STROKOVNI SODELAVEC A, splošni sektor, šifra 5572, U5, 20. ktg — ena oseba

Pogoji:

— visoka izobrazba pravne smeri in tri leta delovnih izkušenj

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osemih dneh po objavi na naslov: Železarna Jesenice, kadrovski sektor, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice.

Tehniška dediščina — bogastvo ali breme? (3)

Kljub temu, da so merila za vrednotenje dediščine vseh vrst (arheološke, zgodovinske, urbanistične, umetnostno-arhitekturne, etnološke, tehniške) podobna, pa lahko za tehniško dediščino izznamemo tista, ki so zanjo najbolj primerna. Če je pri urbanistični eden od elementov tlorisna zasnova, potem ta element za troj ni poraben in je potrebno temu primerno izpostaviti tipične značilnosti.

Sprememba namembnosti: Iz funkcije energetskega objekta v funkcijo odpadnega železa (foto: Tone Konobelj)

Republiški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine predlaga naslednje značilnosti vrednotenja: značilnost pri uporabi materialov in gradiv, značilnosti konstrukcij, značilnosti tehnološkega postopka in elementi umetnostnega oblikovanja. Da bi bila podoba celotne vrednosti predmeta popolnejša, dodaja še štiri dodatna merila (starost, ohranjenost, ogroženost in avtentičnost), ki pa jih je potrebno uporabljati »s kančkom zdravega razuma« (Varstvo spomenikov: Jekla Bizkonič: Vrednotenje kulturne dediščine str. 37, 39; 1987), saj se sicer kaj hitro lahko zlorabijo. Pri vsem tem je razumljivo, da se kategorije dediščine lahko med seboj tudi prepletajo, s tem pa se lahko merila tudi dodajajo. Vprašanje železarskega objekta (plavža, kovačnice itd.) ni samo vprašanje tehniške dediščine, ampak tudi urbanistične, umetnostno-zgodovinske itd. Že od nekdaj pa je jasno, da pri laičnem ocenjevanju navadno prevlada merilo ohranjenosti, s tem

pa najbolj ogrožena dediščina najlažje postane plen uničevalcev. Stopnja ohranjenosti seveda ni nikakršno merilo za ocenjevanje, ampak je iz tega povedanega samo dodatno merilo, ki pomaga pri lažjem vrednotenju (morda je najbolj tipičen primer »kasarna« na Stari Savi, ki je povsem »dotrajana«, vendar pa sta njena zgodovinska in etnološka vrednost v sklopu železarskega kompleksa nenadomestljivi).

Tako kot je vprašanje ostalih meril relativno, je lahko relativno tudi vprašanje dodatnih meril, saj starost nekega predmeta iz arheološke dediščine absolutno ne more biti primerljiva s starostjo stroja. Primerljivost je lahko le relativna.

Vsa merila je seveda možno spreminjati v številke oz. jih kvantificirati, s čimer je omogočeno preprosto vrednotno primerjanje posamezne vrste dediščine (predvsem nepremične).

Vendar pa vsa merila in vrednotenje nimajo nobenega smisla, če okolje, lastnik, podjetje, organizacija in drugi »ocenijo« določeno industrijsko (tehniško) ostalino (orodje, napravo, stroj itd.) za nepotrebno ali kot prepotrebno surovino za ponovno vključitev v proizvodni proces (npr. 30-tonsko turbinsko kolo je 30 ton odpadnega železa za jeklarno). Seveda gre tudi za spremembo namembnosti (orodje se spremeni v surovino, funkcionalen prostor se spremeni v rotoparnico ali, kar je že dokaj pozitivno, v neobdobje arhivsko skladišče itd.), ki pa navadno ni več niti približno tako »pomembna« kot prejšnja.

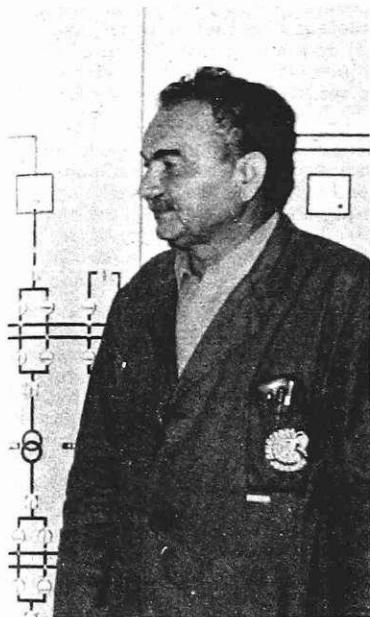
Pa vendarle, ko smo nek spomenik (torej nepremično dediščino, za katero skrbijo muzeji) že spoznali (ali celo proglasili) za dediščino, se naenkrat postavimo pred veliko vprašanje obnove in ustreznih prezentacij. Če so bile poti vrednotenja bolj administrativne, pa postanejo poti reševanja oz. prezentiranja ali skladiščenja predvsem tehnične, operativne, torej na terenu.

(se nadaljuje)

Tone Konobelj

Novi območni center vodenja elektroenergije v Železarni

V vsakem elektroenergetskem sistemu naj bi bilo vedno ravnotežje med proizvodnjo in dobavo ter med porabo električne energije. To se odraža v napetosti v posameznih točkah sistema in na frekvenci. Zaradi morebitnih nihanj obremenitve v sistemu je pomembno, da upravljalec sistema — dispečer (izmenski elektroenergetik) dobro pozna sistem, njegove možnosti napajanja in razmere pri različnih obremenitvah.

Savo Novkovič, vodja gradnje novega območnega centra vodenja

(foto: S. K.)

Količina in kakovost vsake proizvodnje sta zato močno odvisni tudi od kvalitete električne energije, ki jo dosežemo le z natančnim vodenjem elektroenergetskega sistema, ekonomičnim dispečiranjem ter zanesljivim in predvsem varnim obratovanjem.

Iz uvoda nam je takoj jasno, da so elektroenergetski sistemi za gospodarstvo izrednega pomena. K zanesljivi dobavi kakovostne električne energije pa veliko pripomorejo tudi operaterji — dispečerji v centrih vodenja elektroenergetskih sistemov. Njihovo delo je zaradi neenakomernih porazdelitve in nenadnih, nepričakovanih dogodkov v elektroenergetskem sistemu zelo odgovorno, zahtevno in naporno, saj sega od monotonijskega do stresnega. Zato so za tak del potrebni ljudje, ki imajo znanje in določene osebnostne lastnosti kot so odgovornost, sposobnost odločanja pod obremenitvijo, pripravljenost na delo v izmenah, smisel za skupinsko delo in kolegialnost. Poleg tega mora OCV (območni center vodenja) nuditi v vsakem trenutku pregled nad vsemi spremenljivkami stanja sistema. To so napetost v vseh točkah sistema, frekvenca ter pretoki delovne in jalove moči med

posameznimi vozlišči elektroenergetskega sistema.

Ideja o območnem centru vodenja Železarne Jesenice je v obratu elektroenergije prisotna že dalj časa. Priprave segajo že v daljnje leto 1982, ko smo se odločili za gradnjo nove jeklarne in ugotavljali, da sta uspešno vodenje elektroenergetskega sistema in distribucije električne energije možna samo tako, da na enem mestu združimo vse operativne funkcije elektroenergetskega sistema Železarne. Optimalna raba električne energije, katere cena dosega danes astronomsko višino, je bistvenega pomena za poslovni rezultat delovne organizacije. Ker spada Železarna med največje porabnike električne energije v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji, je to zanj še posebnega pomena.

Z gradnjo OCV smo začeli pravzaprav takrat, ko smo pridobili ustrezen prostor. To je bilo sredi marca 1988. Vodja gradnje Savo Novkovič, ki je vsem sodelavcem elektroenergije, kakor tudi v drugih obratih, dobro znan, je vodil delo zelo uspešno in ima največ zaslug, da je bila montaža vseh naprav OCV dokončno in uspešno zaključena do 21. septembra 1988. S tem datumom je OCV še lažje zaživel in začel opravljati svoje naloge. Bistveno pri vsem tem pa je, da smo se odrekli sodelovanju zunanjih firm in prvenstveno uporabljali lastno domače znanje. Brez tega v današnjih pogojih gospodarjenja ne gre. Prav zaradi tega je celotna izvedba OCV bila relativno poceni;

ocenjujemo, da smo s tako potezo prihranili najmanj 70 % finančnih sredstev. Toliko bi namreč stal OCV v izvedbi katerekoli firme. Pri tem pa ne smemo pozabiti prispevka vodstva TOZD Tehnične dejavnosti, ki nam je vedno stalo ob strani in dajalo podporo v teh finančno zelo neugodnih pogojih dela in gospodarjenja.

Poleg sodelavcev elektroenergije so pri gradnji OCV sodelovali s svojim neprecenljivim prispevkom sodelavci elektrozvez in sodelavci elektronskega računskega centra. Branko Stare je s svojo ekipo izpeljal zelo kočljivo in odgovorno nalogo prestativne vseh zvez iz sedanje RTP Jesenice v novi OCV. Tudi montaža vseh novih naprav za zveze je bila izvedena korektno in v roku. Enako velja tudi za sodelavce ERC, ki jih je pri montaži vseh računalniških in merilnih naprav uspešno vodil Franc Novak. Ne smemo pozabiti, da so vse te prestativne potekale praktično med obratovanjem in brez prekinitve, kar brez dobrega sodelovanja in znanja ni mogoče izvesti.

Novi OCV torej obratuje. Slovesna otvoritev je bila v petek, 14. oktobra, v prisotnosti nekaterih članov poslovodnega odbora Železarne in nekaterih direktorjev temeljnih organizacij. Seveda ne smemo ostati na pol poti. Sistem gradnje OCV je zamišljen tako, da predvideva vgradnjo dodatne avtomatike, daljinskega posluževanja RTP in TP, vgradnjo računalnika za obdelavo podatkov spremenljivk stanja elektroenergetskega sistema in podobno. Vse to seveda ni zastoj, vendar so doseženi prihranki neprecenljivi. Delavci elektroenergije smo še vedno optimisti. Ne smemo dopustiti, da bi naš čas in tehnološki napredek prehitela. Poleg finančnih sredstev je pri tem še posebej pomembno znanje, ki ga ni nikoli dovolj.

Aleš Soklič

V petek, 14. oktobra, je bila slovesna otvoritev novega COV (foto: S. K.)

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 24. DO 30. OKTOBRA

24. oktobra, Klemen HRIBAR, STK, Jesenice, Udarca 5, ☎ 83-901.
25. oktobra, Anton KELVIŠAR, Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16, ☎ 82-475.
26. oktobra, Tomaž KAVČIČ, PVT, Radovljica, Langusova 39.
27. oktobra, Sašo KAVČIČ, HV Jesenice, Hrušica 176.
28. oktobra, Jože KOBENTAR, kadrovskega sektorja, Hrušica 19.
29. oktobra, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janševa 6, ☎ 81-026.
30. oktobra, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 24. 10.	Franci Zupančič	Ivan Slamnik
Torek — 25. 10.	Zdenko Cund	Marjan Trontelj
Sreda — 26. 10.	Miran Kovač	Ivo Leban
Četrtek — 27. 10.	Miroslav Zupan	Aleš Robič
Petek — 28. 10.	Matija Urh	Bojan Finc
Sobota — 29. 10.	Alojz Varl	Kladij Mlekuz
Nedelja — 30. 10.	Mitja Kersnik	Dušan Bak

Služba obratne ambulante

Od 24. do 29. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 29. oktobra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Za borce: od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
V soboto, 29. oktobra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

22. in 23. oktobra, Rudi KLUKOVIČ, Mojstrana, Kurirska pot 9, ☎ v službi 22-79. Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Pregled odsotnosti za september

TOZD/DSSS	bolovanje %	porod. dop. %	redni dopusti %	ostala odsotnost %	skupaj %
Talilnice	6,12	0,27	10,52	1,04	17,95
Ploščati program	8,33	0,63	10,08	1,39	20,43
Okrogli program	9,67	1,15	10,30	1,35	22,47
Komerciala	4,56	4,35	11,78	0,46	21,15
Družbeni standard	9,96	5,72	11,30	0,61	27,59
DSSS	4,05	3,70	13,08	1,28	22,11
Tehnične dejavnosti	5,92	0,43	10,67	1,26	18,28
ŽELEZARNA	6,79	1,33	10,89	1,23	20,24

Prodajni rezultati v septembru

S prodajo izdelkov osnovne dejavnosti v višini 31.752 ton smo septembra presegli gospodarski načrt in operativni program za 6 %. Vrednost prodanih izdelkov je znašala 73.025 mio din. Septembra smo opravili le 33 ton storitev prevajanja, kar je precej manj kot smo načrtovali, vrednostno so presegle skupnava realizacija za 36 %, ostale storitve pa za 47 %, tako da je znašala skupna zunanja neto realizacija 74.319 mio din.

Pregled prodaje po posameznih TOZD in obratih nam kaže, da je bila septembra prodaja v TOZD Ploščati program za 1 % večja od načrtovane. Količinsko je za načrtovano količino prodaje zaostala Valjarna bluming štekel in sicer za 6 %, medtem ko so ostali obrati v okviru TOZD Ploščati program dosegli oziroma presegli načrtovano količino prodaje. V Valjarni debele pločevine je bila prodaja ravno na planirani višini; v HV Bela je bila 2 %, v HV Jesenice 6 % in v obratu PVT 10 % večja kot smo predvideli v gospodarskem načrtu.

TOZD Okrogli program je načrtovano količino prodaje presegla za 22 %. V okviru TOZD močno izstopa Valjarna žice in profilov, kjer so načrtovano prodajo presegli za 398 %, zaradi prestativne rednega letnega remonta v naslednje leto in prodaje iz zaloga (žice iz uvoza v višini 1.805 t). Ostali obrati v okviru TOZD Okrogli program, z izjemo Žebeljarni, ki je gospodarski načrt presegla za 9 %, zaostajajo za količino prodaje iz gospodarskega načrta in operativnega programa. Zaostanek v Žičarni znaša 10 %, v Jeklovleku 1 % in v Elektrodah 11 %.

Pri pregledu strukture prodaje vidimo, da smo septembra zaostali za načrtovano strukturo prodanih izdelkov za 9,3 %, za strukturo doseženo septembra lani za 7,5 %, v primerjavi s predhodnim mesecem, to je avgustom, pa smo zaostali za 4,9 %, če pogledamo še posamezne obrate, vidimo, da je načrtovano strukturo prodaje presegla le Žičarna, vsi ostali obrati pa so zaostali za gospodarskim načrtom. Zaostanek je bil največji v Valjarni žice in profilov in sicer je znašal 17 %. V primerjavi z istim mesecem lani pa je bila struktura prodaje boljša v PVT za 1,2 %, Žičarni za 4,9 %, Jeklovleku za 3,9 %, Elektrodah za 13,1 % in v Žebeljarni za 1,6 %. Do največjega odstopanja od planirane strukture pa je prišlo v Valjarni žice in profilov zaradi prodaje poljske žice iz uvoza. Avgustovska struktura prodaje je bila presežena v obratih HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode.

Kumulativni podatki nam kažejo, da smo v Železarni Jesenice v treh kvartalih prodali za 7 % več naših izdelkov kot smo načrtovali, operativni program prodaje pa smo presegli za 6 %. S prodajo 275.744 ton izdelkov osnovne dejavnosti smo iztržili

403.816 mio din neto realizacije. Opravili smo 1.171 ton storitev prevajanja, kar je za 30 % več kot smo načrtovali. Storitve TOZD Tehnične dejavnosti so znašale 2.909 mio din, ostale storitve pa 6.276 mio din oziroma 41 % več kot smo planirali.

Železarna Jesenice je v obdobju januar — september ustvarila 413.310 mio din neto realizacije. Pri pregledu prodajnih rezultatov treh kvartalov leta 1988 po posameznih TOZD in obratih vidimo, da so v primerjavi z gospodarskim načrtom v TOZD Ploščati program planirano količino presegli prav vsi obrati povprečno za 8 %.

Preseganje je bilo največje v HV Jesenice. Iz tega obrata smo prodali 2.191 ton oziroma 15 % več kot smo načrtovali. Prodaja iz TOZD Okrogli program je bila večja od planirane za 3.682 ton oziroma 5 %. Za načrtovano količino prodaje je zaostala le Žičarna in sicer za 12 %, medtem ko je bila prodaja v vseh ostalih obratih večja kot smo predvideli v gospodarskem načrtu.

Struktura prodaje v obdobju januar — september je bila za 6,5 % slabša od načrtovane, za strukturo prodaje iz obdobja januar — september 1987 pa zaostajamo za 3 %.

Kakšna pa je bila struktura prodaje po posameznih obratih?

Vidimo, da v devetih mesecih prav noben obrat ne dosega načrtovane strukture prodanih izdelkov, med-

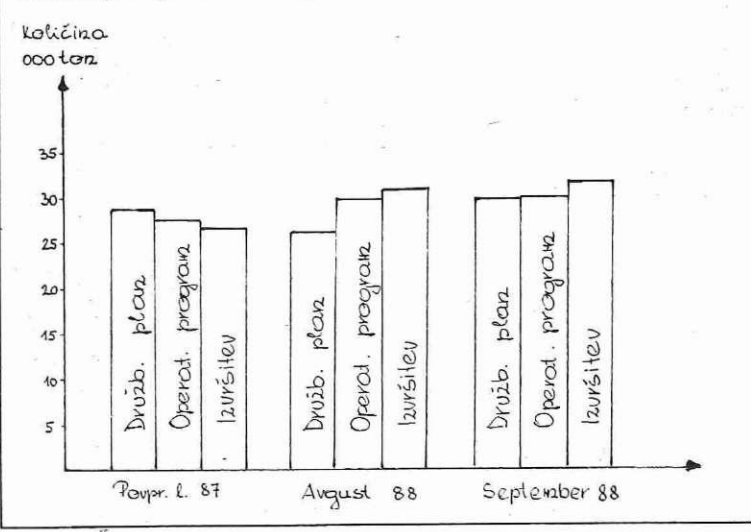
tem ko je struktura prodaje v primerjavi z enakim obdobjem lani boljša v Žičarni, Elektrodah ter Valjarni žice in profilov, enaka kot lani pa v HV Jesenice in Jeklovleku.

S količinskimi rezultati prodaje v septembru in prvih devetih mesecih letošnjega leta smo lahko zadovoljni, saj smo prodali precej več kot

smo načrtovali in kar za 26.086 ton oziroma 10 % več kot v obdobju januar — september 1987. Pri ugodnih cenovnih razmerjih ter racionalni porabi surovin so to količine, ki bi nam morale zagotoviti ugoden poslovni rezultat.

Polonca Marjanovič

Količina prodaje osnovne dejavnosti

Odbori za gospodarstvo

Delovna skupnost skupnih služb

Odbor za gospodarstvo pri DS skupnih služb je imel 12. oktobra svojo 12. sejo. Udeležilo se ga je sedem članov, štirje so se opravičili.

V prvi točki dnevnega reda so pregledali sklepe enajste seje. Ugotovili so, da sklep, ki je zadolžil strokovno službo, da na osnovi usmeritev poslovodnega odbora pripravi predlog za normalizacijo stanja nadurnega dela, ni bil realiziran. Ostali sklepi prejšnje seje so bili realizirani.

V drugi točki dnevnega reda je odbor na predlog oddelka za organizacijo poimenoval podpisnike materialnih čekov v delovni skupnosti. Poleg imena so navedene tudi številke žigov in stroškovna mesta. Dosedanji žigi oziroma podpisniki prenehajo veljati.

V tretji točki pa je odbor obravnaval pogodbeni in nadurno delo. Pregledal je opravljeno število nadur v mesecu septembru. Ugotovil je, da se je število v primerjavi s prejšnjim mesecem nekoliko znižalo, vendar je

to znižanje premajhno glede na večjo prisotnost delavcev v mesecu septembru. Odbor za gospodarstvo poudarja zahtevo od direktorjev sektorjev, da nadurno delo načrtujejo in sproti obravnavajo le resnično opravljene nadure. Odbor za gospodarstvo tudi predlaga, da se v poslovno politiki za leto 1989 vgradi možnost stimulacije za opravljeno delo po načrtu (glede na količino in kvaliteto), vendar z manjšim številom delavcev. Zaradi omejene mase sredstev za osebne dohodke bi v prihodnjem letu nujno morali načrtovati tudi maso sredstev za osebne dohodke za temeljne organizacije in delovno skupnost.

Prihodnja seja odbora bo v mesecu novembru.

N.K.

TOZD Okrogli program

Odbor za gospodarstvo v TOZD Okrogli program je na seji, dne 13. oktobra, sprejel nov cenik za razkladanje surovin in opravljanje drugih del v obratu Elektrode in nov cenik za honorarno pakiranje žebeljev v obratu Željarna. Oddelek za nagrajevanje pa je obenem pooblastil, da naj cenik za obrat Elektrode ob vsakokratnem dvigu osnovnih tarifnih postavk korigira za enak odstotek, tako da bo veljal brez predhodnega potrjevanja na odboru.

Potrdil je tudi nove časovnice normalizacije za delo v pocinkovalnici žebeljev (obrat Željarna). Normativi začno veljati (pogojno) s 1. novembrom, po preteku treh mesecev pa bodo preverili njihovo ustreznost in jih po potrebi tudi korigirali. Normativov za vtečenje žice na M+E liniji za EPP kvalitete odbor ni potrdil v predlagani obliki. Sprejel pa je sklep, da se za izračun norme upoštevajo normativi maksimalnih hitrosti, ki so določene glede na dimenzije žice. V kolikor se zaradi slabše površine žice ali iz drugih vzrokov ne more doseči kvalitete površine žice, pa se hitrost vtečenja po nalogu delovodje lahko zniža. V tem primeru mora delovodja na tehtnili listek zapisati dejansko hitrost vtečenja, ki se nato upošteva pri dejanskem izračunu norme. Tudi tu normativi začnejo veljati s 1. novembrom, pogojno za tri mesece.

V zvezi z zahtevo odbora za gospodarstvo Železarne, da je treba ponovno vzpostaviti kontrolo nadurnega dela, je odbor zadolžil obratovodje, da morajo izdelati mesečna poročila

o nadurnem delu (priimek, število nadur, upravičenost).

Obratu Elektrode je odobril nabavo dvajsetih učbenikov za varjenje (»Tehnologija spajanja in rezanja«).

Večjemu številu društev in organizacij je kot pomoč pri njihovi dejavnosti podaril tudi vrsto izdelkov TOZD Okrogli program. TVD Partizan Blejska Dobrava je za tombolo podaril 1.250 kilogramov betonske žice, 25 kilogramov nesortiranih žebeljev, 6 kilogramov elektrod Jadran Ø 2,5 mm, 500 kilogramov odpadnih palic ter 300 kilogramov pocinkane žice. Športnemu društvu Jesenice je dodelil prav tako za tombolo, 60 kilogramov pocinkane žice, Smučarskemu društvu Blejska Dobrava pa za palice za trening 100 kosov nerjavnih palic Ø 8 oziroma 10 mm, dolžine 1,2 metra. DPD Svoboda Ivan Krivic s Hrušice je za srečolov dobila 220 kilogramov betonske žice, 25 kilogramov nesortiranih žebeljev, 6 kilogramov elektrod Jadran, 50 kilogramov odpadnih palic in 30 kilogramov pocinkane žice. Planinsko društvo Jesenice pa za ureditev vodnega zbiralnika, greznice in ponikovalnice pri Erjavčevi koči 10 ton betonske žice. To pa še ni vse. Pihalni orkester Jeseniških železarjev je za nabavo električnega pianina dobil 15 kilogramov kvalitetnih žebeljev, tona pocinkane žice, deset kilogramov elektrod Overkord Ø 3,25 mm in pet kolobarjev betonske žice (gre očitno za prestaro obliko nabavljene, ki se ji reče naturalna menjava, označimo pa jo s formulo »blago za blago«). Tehnični muzej je od odbora dobil

osem kilogramov elektrod Jadran (za izdelavo ograje, ki bo omogočila ogled muzeja tudi zunanjim obiskovalcem), krajevna skupnost Kamna Gorica pa za gradnjo mrliske vežice 30 kilogramov 60 mm navojnih žičnikov.

O dobrosrčnosti odbora govore tudi podatki s seje, ki je bila že 23. avgusta (sklepev te seje nismo povzeli v Železarju). Tedaj je Turističnemu društvu Pokljuka podaril 25 kilogramov nesortiranih žebeljev in 4 kilogramov elektrod Jadran, Planinskemu društvu Gorje 120 kilogramov žebeljev, Gasilskemu društvu Bohinjska Bistrica 25 kilogramov nesortiranih žebeljev in 6 kilogramov elektrod Jadran, Gasilskemu društvu Smokuč 25 kilogramov nesortiranih žebeljev, 25 kilogramov odpadnih palic, kolobar pocinkane žice in 6 kilogramov elektrod Jadran. Kulturno prosvetno društvo SZ — Veriga je dobilo 15 kilogramov nesortiranih žebeljev, Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih Kranj 25 kilogramov nesortiranih žebeljev, 25 kilogramov pocinkane žice, 20 kilogramov odpadnih palic in 6 kilogramov elektrod Jadran, Gasilsko društvo Gozd Martuljek pa 25 kilogramov nesortiranih žebeljev in 4 kilogramov elektrod Jadran.

TOZD Družbeni standard

Odbor za gospodarstvo v TOZD Družbeni standard je na 4. seji, dne 13. oktobra, obravnaval analizo nadurnega dela v ŽJ in TOZD Družbeni standard. Ugotovil je, da se je število nadur v TOZD v primerjavi z lanskim letom bistveno zmanjšalo (letos pride na zaposlenega štiri ure manj), potrdil pa je tudi predlog oziroma navodilo glede nadurnega dela in nadomeščanja, ki ga je pripravila direktorica TOZD Ivanka Zupančič.

Odbor tudi redno spremlja odpise toplih obrokov v delilnicah Železarne in za mesec avgust ugotavlja, da je bilo število odpisanih toplih obrokov najnižje v letošnjem letu (od skupnega števila 31.908 toplih obrokov jih je bilo odpisanih 114 ali 0,35 %). V mesecu septembru je bilo od 37.978 toplih obrokov odpisanih 204 ali 0,53 %.

Pod točko razko je odbor sprejel sklep, da se s 1. novembrom ukine dežurstvo v samskih domovih v popoldanskem času in se ekvivalentno organizira enkrat na teden za dve uri v dopoldanskem času. Seznanil pa se je tudi z informacijo o ukinitvi samskega doma na Plavžu.

Gasilskemu društvu Gozd Martuljek je odbor podaril en kanton PVC kozarec. Načelno soglasje pa je odbor dal tudi k prošnji Mirana Kneževiča, ki bi rad vzel v najem počitni-

ški dom na Mežakli (agonija tega doma bi bila s tem vendarle rešena), dokončno odločitev pa bo sprejel po-

tem, ko dobi še mnenje poslovodnega odbora in sindikata Železarne. CSI — BL

Obvestilo lastnikom zemljišč na trasi avtoceste Hrušica — Vrba (od 6. do 8. km)

Projekt Karavanke zajema izgradnjo predorske cevi in ceste s spremljajočimi objekti od državne meje (točke, kjer se bodo jugoslovanski in avstrijski graditelji srečali) do kilometra 6 v bližini prode pregrade gradbenega podjetja Gradbincec. Od kilometra 6 do meje med občino Jesenice in Radovljico pa se pripravlja projekt avtoceste Hrušica — Vrba.

Prvi korak pri izvedbi projekta avtoceste bodo meritve oboda cestnega telesa s spremljajočimi objekti z namenom, da se pridobijo podatki za odkup zemljišč, zato DO Cestni inženiring in Geodetska uprava Jesenice prosita vse lastnike zemljišč, ki bodo ob gradnji avtoceste oškodovani (prvi razgovori z lastniki so bili v začetku letošnjega leta), da z lesenimi količki označijo meje parcel. Posek gozdnih parcel bo spremembe povzročil v tolikšni meri, da utegne ovirati orientacijo pri samih mejah.

Meritve bodo izvajali geodeti geodetskega zavoda SRS. Zaradi preglednosti bodo mejniki dodatno označeni z rumeno obarvanimi lesenimi količki. Ker gre šele za pripravo podatkov prosimo, da lastniki zemljišč in ostali občani mejnikov in količkov ne odstranjujejo in da aktivno sodelujejo pri ugotavljanju meja, za kar bodo dodatno vabljeni s posebnimi vabilii.

Za morebitne dodatne informacije naj se obrnejo na KS Hrušica, KS Podmežakla, Geodetsko upravo na Jesenicah in DO Cestni inženiring Ljubljana.

Prav gotovo bodo geodeti Geodetskega zavoda SRS tudi na kraju samem pripravili pojasniti namen svojega dela.

Z deli bodo pričeli 18. oktobra, in sicer od km 6 do km 8, kar v naravi pomeni od prode pregrade pri separaciji podjetja Gradbincec do barakarskega naselja zahodno od strelskega doma H. Verdника.

DO Cestni inženiring
Geodetska uprava Jesenice
Geodetski zavod SR Slovenije

Dokup kmečkih let

Zakonodaja na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji glede na informacijo strokovne službe dopušča do konca letošnjega leta možnost dokupa t.i. kmečkih let oz. časa opravljanja kmetijske dejavnosti posameznika na območju SR Slovenije.

Železarna Jesenice je pripravljena svojim delavcem, ki bi bili zainteresirani za to možnost dokupa pokojninske dobe, pomagati v smislu solinariranja pod pogojem, da bi posamezniki ob tem pridobili pogoje za upokožitev, torej bi se upokožili v naslednjem koledarskem letu.

Za informacijo objavljamo naslednje pogoje za dokup in sicer:

— da je posameznik delal na kmetiji svojih staršev v SR Sloveniji in mu je opravljanje tega dela predstavljalo edino dejavnost,

— da ni bil mlajši od 15 let,

— da se v tem času ni solal ali solila žil vojaškega roka.

Ker obstaja možnost dokupa oziroma zahteva samo do konca letošnjega leta, vabimo vse zainteresirane delavce, ki bi želeli uveljaviti to pravico in s pomočjo delovne organizacije tako oditi v zaslužni pokoj, da se čimprej oglašijo na kadrovskem sektorju (soba št. 8), kjer bodo izvedli nadaljnje razgovore o iz-

vedbi postopkov po posameznih pr. merih.

Milena Šolar

Pregled sestankov SDS

V Železarni so se te dni sestajale sindikalne skupine z namenom, da evidentirajo možne kandidate za predsedstvo SRS, obravnavajo merila in kriterije za kandidata za predsedstvo SFRJ iz Slovenije in da se seznajajo z imeni evidentiranih kandidatov. Kot smo se seznanili iz neformalnih virov, SDS v posameznih okoliščinah obenem tudi spontano izražajo podporo slovenskemu vodstvu v zvezi z ustavnimi spremembami. Dodamo naj še, da je v posameznih okoliščinah v Železarni že v času razprave o osnutkih ustavnih amandmajev spontano tekla akcija zbiranja podpisov za razpis referendumov za sprejem ustavnih sprememb.

Sicer pa smo do dne 14. oktobra, ko tole pišem, na CSI prejeli le štiri zapisnice sindikalnih skupin in to od SDS oddelka za organizacijo (SEO), spektrokemični oddelke, glavni laborij ter kontrola kvalitete (SEKTOR TEHNIČNE KONTROLE). Zadnje tri za možnega kandidata za člana predsedstva SRS predlagajo Igorja Bavčarja, ki je v zadnjem času postal medijsko popularen kot predsednik odbora za varstvo človekovih pravic. Igor Bavčar je kar nekako premočno zmagal tudi na kandidacijski konferenci v delovni skupnosti skupnih služb (le z dvema glasovoma proti), ki se je sestala 14. oktobra. Z večino glasov pa je kandidacijska konferenca podprla tudi kandidata-kmetovalca Ivana Pučnika.

Na sestanku SDS kontrola kvalitete je spregovoril o težki politični in gospodarski situaciji v SFRJ sekretar osnovne organizacije ZK Sektorja tehnične kontrole, člani SDS pa so izrazili podporo skupščini SR Slovenije in obenem slovenskim delegatom postavili zahtevo, da dosledno zagovarjajo slovenska stališča. Pod razno so se seznanili z novim pravilnikom o ugotavljanju odškodninske odgovornosti. Vodja je od vseh sodelavcev kontrole kvalitete zahteval, da dosledno in argumentirano zbirajo in evidentirajo vsa odstopanja in druge podatke, ki se udeležijo njihovih nalog. SDS v zvezi s pravilnikom pripominja, da bi moral pravilnik dopuščati določeno število reklamacij in da naj bi se uvedle tudi nagrade, ne le penalizacije. Dodajajo še, da zastarele stroje ne zagotavljajo pogojev za dobro delo.

Iz podobnih razlogov smo se na sestanku 7. in 13. oktobra sestali tudi delavci CSI, ki pa smo poleg sindikalne problematike obravnavali (v skladu s sklepom delavskega sveta DSSS) tudi takomenovani program dela CSI. Problemi, ki so se nam v zvezi s to problematiko odprli v razpravi, so verjetno zanimivi tudi za druge delavce, saj vsi skupaj stojimo takorekoč tik pred oblikovanjem poslovne politike in (kasnejše) gospodarskega načrta za leto 1989. Že ob sprejemanju gospodarskega načrta za letošnje leto so delavci, še zlasti v delovni skupnosti, izrazili precejšnje nezadovoljstvo, odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne pa je celo zahteval, da je treba metodologijo planiranja izboljšati. Problematika in način dela na CSI je v praksi povsem specifičnega značaja, zaradi česar pa vseeno ne bi smeli trditi, da ne podležijo splošnim značilnostim in zakonitostim planiranja. Vsekakor pa njegovo

delo neposredno zadeva interese vseh delavcev Železarne.

V zvezi s planiranjem dela na CSI se zastavljajo zlasti naslednja konkretna vprašanja:

Ali naprimer naslednje besedne zveze: »program povezave informacij v enoten informacijski sistem kot podlaga za samoupravno odločanje«; »ali tedensko informiranje prek Železarja«; »ali »koordiniranje povratnega informiranja (strokovni delavci v TOZD, DSSS)«, ali »veljaviti druge oblike obveščanja (izredne informacije, oglasne deske, razgovori) — lahko predstavljajo program dela CSI.

Prav takšne besedne zveze so bile namreč predstavljene na tem sestanku kot program dela, mnenja o tem, ali to je to, ali to ni to (program dela), pa so bila med člani SDS deljena. Ker naj bi po sklepu delavskega sveta delovne skupnosti po obravnavi programa na SDS pripombe na program uskladili na skupnem sestanku s članom poslovodnega odbora Poljšakom in vodjo delovne skupnosti Tušarjevo, se prav to vprašanje pojavlja kot osnovni problem, ki ga je treba razčistiti.

Ker se nam je prav vprašanje, kaj program dela CSI je, pokazalo kot izjemno trd oreh, ne kaže drugega, kot da ga začnemo razčistevati od začetka, recimo od točke A (kaj je sploh to: delo?), da bi potem lažje napravili korak do točke B (kaj je to: program dela?).

Verjetno bi v literaturi, ki zadeva to vprašanje (kaj je to: delo?), težko našli bolj poetično definicijo od Marxove (glej Kapital, poglavje o produkciji absolutne presežne vrednosti). Tako pravi:

»Pajek opravlja operacije, ki so podobne tkačevim, in čebela lahko z gradnjo svojih voščenih satov osramoti marsikaterega človeškega stavbenika. Kar pa že od početka odklikuje tudi najslabšega stavbenika pred najboljše čebelo, je to, da zgradi sat prej v svoji glavi, preden ga začne graditi v vosku. Na koncu procesa dela nastane rezultat, ki je bil že ob njegovem začetku v delavčevi zamisli, ki je torej miselno že prej obstajal. Stavbenik ne spreminja v naravnih snoveh samo oblike, temveč uresničuje hkrati v teh snoveh svoj namen, ki ga pozna, ki uravnava njegovo delovanje tako kakor zakon in ki mu mora podrediti svojo voljo. Ta podreditev pa ni osamljeno dejanje. Poleg naprežanja udov, ki delajo, je potrebnih ves čas dela tudi smotrna volja, ki se kaže kot pozornost, in sicer toliko bolj, kolikor manj delo po svoji vsebini in po načinu izvajanja privlači delavca, kolikor manj ga torej uživa kot igro svojih telesnih in duhovnih sil.

Enostavni momenti procesa dela so smotrna dejavnost ali delo samo, predmet na katerega deluje, in sredstva s katerimi deluje.

Po krajši analizi predmetov dela in delovnih sredstev Marx nadaljuje: »V delovnem procesu torej človekova dejavnost z delovnim sredstvom tako spremeni predmet dela, kakor je to že vnaprej njegov namen. Proces ugasne v produktu. Njegov produkt je uporabna vrednost. Naravna snov, ki jo je človek prilagodil svojim potrebam s tem, da ji je spremenil obliko. Delo se je spojilo s svojim predmetom. Postalo je opredmeteno in predmet je obdelan. Kar se je pojavljalo na strani delavca v obliki nemira, se zdaj pojavlja na

strani produkta kot mirujoča lastnost, v obliki bivanja. Delavec predel in produkt je prejel.

Če motrimo ves proces z vidika njegovega rezultata, produkta, se oba, delovno sredstvo in predmet dela, pojavljata kot produkcijski sredstvi in delo samo kot produktivno delo.

Marx v zvezi z delom med drugim uporablja tudi pojme kot »osebno, smotrno produktivno delovanje« (ki posebej naravnostni prilagaja posebnim človeškim potrebam), »koristno karakternostno delo« (kot tvorec nove vrednosti), »družbeno potrebno delo«, »delitev dela« ipd.

Zamisel sama za doseg konkretnega praktičnega cilja ne zadostuje. V kolikor že v zamisli sami niso definirani osnovni elementi delovnega procesa, se pravi nosilec, ki naj zamisel uresniči, potrebna sredstva pa tudi predmet, ostaja zamisel — s tem pa tudi, celoten program — v sferi čiste abstrakcije, skratka nerealna, po- božna želja.

Naj to na kratko ponazorim: v skupnih temeljih za pripravo srednjeročnih planov TOZD in DO ŽJ, kasneje pa tudi v srednjeročnem planu za obdobje 1986—1990 smo kot skupen razvojni (programski) cilj zapisali, da bomo utrjevali samoupravne družbeno-ekonomske odnose — in s tem s samoupravljanjem tudi opravili. Sklep zadnje seje zbora združenega dela SOB Jesenice, ki zavezuje delavske svete, naj posebej razpravlja o samoupravnih in normativnih urejenosti v Železarni Jesenice, pa kaže na to, da tega srednjeročnega planskega cilja ne uresničujemo, posredno pa tudi na to, da CSI svoje funkcije ne opravlja tako kot bi jo moral. Samo po sebi se postavlja vprašanje, kje so vzroki za takšno stanje in kako zastaviti delo vnaprej, da bi ga izboljšali.

Z abstraktnim programom, ki ne bo upošteval osnovnih konstitutivnih elementov delovnega procesa (nosilec, sredstvo, predmet dela), stanja prav gotovo ne bomo izboljšali. Treba je vedeti, da CSI ni nekakšen abstraktni delavec, ki opravlja te in te naloge, temveč, da gre tu za povsem določeno delitev dela med konkretnimi osebami na CSI: za dela administrativno tehničnega značaja (sedem oseb — sem štejem tudi tehnično urejanje Železarja in lektoriranje), upravljalkega (vodja CSI, urednik Železarja) in strokovnega (za sedaj tri osebe, ki pa naj bi se do konca leta skrele na dve). Sicer ambiciozno zastavljen, vendar abstrakten program, ki s tem stanjem (da drugih problemov niti ne omenjam) ne računa, nikakor ne more uspeti. Dva strokovna delavca vseh nakopičenih problemov, nepravilnosti in blokad, ki se javljajo na področju samoupravljanja in komuniciranja, ob siceršnjih rednih opravilih nikakor nista zmožna obvladovati. Abstraktni program tako sam po sebi, s tem ko prikriva dejanske možnosti in pogoje za doseganje ciljev, ki jih vsebuje, negira samega sebe kot realen program dela. Žal strokovni delavci na CSI te probleme lahko samo registriramo in nanje opozorimo — kako se bodo reševali pa odločajo drugi. O tem »kako« pa bo mogoče povedati več po opravljenem razgovoru z vodjo delovne skupnosti Tušarjevo in podpredsednikom poslovodnega odbora Poljšakom.

Center za samoupravljanje in informiranje
— Božidar Lakota

Kaj je novega v sindikatu

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne je na seji 12. oktobra obravnaval politične, gospodarske in socialne razmere v Jugoslaviji in v Železarni, priprave na volitve v nove samoupravne organe TOZD, osebne dohodke v Železarni za september in odpravnine našim sodelavcem, ki odhajajo v pokoj. Obiskali pa so nas tudi gostje — sindikalni sodelavci iz Norveške.

Pri obravnavi sedanjih političnih, gospodarskih in socialnih razmer v Jugoslaviji in pri nas se sodelovali vsi prisotni. Opozorili so, da se zaradi načina razreševanja najtežjih problemov naše skupnosti splošna situacija zaostruje in pogloblja. Vedno več je tudi medsebojnih obojevanj in nacionalne nestrpnosti, ki po mnenju navzočih ne vodi h konkretnim rešitvam. Zavzeli so se za demokratično razreševanje vseh odprtih problemov, za dialog in trezno presojo problemov in iskanje čim boljših rešitev za izhod iz krize, v katero smo zašli.

Za naše ožje delovno in bivalno okolje pa ocenjujejo, da večnacionalni sestav delavcev Železarne in občanov Jesenice še naprej reprezentira tradicionalno dobre odnose Jugoslavije v malem, ki smo jih na Jesenici vedno negovali. Čeprav so zaskrbljeni za razvoj dogodkov, menijo, da poteka življenje in delo v naši železarni predvsem v smeri prizadevanj za izboljšanje poslovnih rezultatov, za izboljšanje socialnega položaja delavcev in v pričakovanju takih rešitev, ki bi predstavljale trdnje osnove našega gospodarstva v prihodnje.

Izvršni odbor je obravnaval tudi pismo delavcev iz občine Rakovica pri Beogradu, ki so ga naslovili na delavce Jugoslavije in poslali tudi na naš naslov. S tem pismom nas delavci Rakovice seznanjajo s težkim položajem v njihovem okolju in se zavzemajo za razredno enotnost vseh jugoslovanskih delavcev pri reševanju odprtih problemov.

Izvršni odbor je izrazil razumevanje za njihove probleme in se zavzel za demokratično in strpno razreševanje vseh problemov v okviru institucij našega sistema tako, da bomo tudi jugoslovanski delavci, združeni v sindikatih, lahko učinkovito razreševali sedanje težke gospodarske in socialne razmere.

Samoupravnim organom v temeljnih organizacijah TALINICE, PLOŠČATI PROGRAM, OKROGLI PROGRAM, TEHNIČNE DEJAVNOSTI, KOMERCIALA IN DRUŽBENI STANDARD bo 16. decembra 1988 potekel prvi dveletni mandat v okviru sedanje organiziranosti Železarne.

Da bi pravočasno pripravili vse potrebno za volitve delegatov v nove samoupravne organe, je sindikat Železarne skupaj s Centrom za samoupravljanje in informiranje časovno opredelil vse potrebne aktivnosti.

1. Predsedniki sindikalnih konferenc na vodstvu svoje temeljne organizacije dobijo seznam delegatov sedanjih samoupravnih organov z navedbo SDS, ki jih delegat pokriva, in z oznako prisotnosti delegata na sejah organov (sodgovorni: direktor TOZD, predsednik delavskega sveta TOZD).

2. Predsedniki sindikalnih konferenc skličejo sestanek predsedstva sindikalne konference (obvezno vsi predsedniki osnovnih organizacij sindikata, OOS TOZD KOMERCIALA IN OOS TOZD DRUŽBENI STANDARD) pa skliče sejo izvršnega odbora. Na sejah se dogovorijo za kriterije in način evidentiranja novih delegatov (pokrivanje SDS), tako kot pri prvih volitvah. Zaradi kontinuitete dela predlagamo, da določeno število sedanjih delegatov ponovi mandat, zato je te delavce potrebno ponovno ekvidentirati. Ostale kandidate pa evidentiramo iz delovnih sredin tistih delegatov, ki jih bomo nadomestili. Pri tem je treba upoštevati primerno zastopnost delegatov tudi po strukturi zaposlenih delavcev.

ROK: 20. oktober 1988

3. Predsedniki osnovnih organizacij sindikata skličejo izvršne odbore in pripravijo osnutek predloga kandidatov iz svojega delovnega okolja in pridobijo privolitve kandidatov (ponovljeni mandat in novi). V dogovoru s vodstvom nato skličejo sindikalne skupine, na katerih obravnavajo in dopolnijo predlog. Ob tej priložnosti se tudi preveri in določi kateri delegat zastopa oziroma bo zastopal določene SDS na delavskemu svetu TOZD.

Vsaka SDS v obratu na teh sestankih izbere po enega predstavnika v temeljno kandidacijsko konferenco na ravni TOZD, kjer se bo oblikoval dokončni predlog delegatov v samoupravne organe TOZD.

ROK: 10. oktobra 1988

4. Ko je evidentiranje po SDS zaključeno, se ponovno skličejo izvršni odbori osnovne organizacije sindikata, ki na podlagi seznama evidentiranih kandidatov sestavi predlog delegatov iz svoje delovne sredine. Nato predloge pošljejo predsedniku sindikalne konference TOZD, ki skliče predsedstvo (OOS TOZD Komerciala in OOS TOZD

Družbeni standard skličejo izvršni odbor). Na tem sestanku se določi predlog kandidatne liste (predlagamo zaprti listo).

ROK: 10. november 1988

5. Predsednik sindikalne konference TOZD oz. predsednik OOS TOZD Komerciala in OOS TOZD Družbeni standard skliče TEMELJNO KANDIDACIJSKO KONFERENCO, na kateri sodelujejo vse družbenopolitične organizacije TOZD in predstavniki vseh SDS. Tu se pregleda dokumentacija (zapisniki SDS, pristaneke kandidatov, zapisniki izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata) ter po razpravi in usklajevanju potrdi dokončni predlog kandidatov. Vso dokumentacijo predsednik sindikalne konference TOZD oziroma predsednik izvršnega odbora OOS TOZD Komerciala in OOS TOZD Družbeni standard pošlje volilni komisiji Železarne, ki poskrbi za nadaljni postopek in izvedbo volitev.

ROK: 18. november 1988

6. Volilna komisija pregleda dokumentacijo in dopolni z ustreznimi podatki kandidatno listo, ki jo 24. novembra 1988 objavi v Železarni.

7. Volitve bodo predvidoma 7. decembra 1988, zato je seje delavskih svetov TOZD potrebno sklicati najkasneje do 7. novembra 1988 zaradi pravočasnega (rok 30 dni) razpisa volitev.

Delavski svet preveri in imenuje manjkajoče člane volilnih komisij in komisij za volilne imenike.

8. Delegate delavskih svetov in člane samoupravne delavske kontrole izvolijo delavci neposredno na volitvah s tajnim glasovanjem. Delegate v ostale odbore pa izvoli Delavski svet TOZD na svoji konstituentni seji.

9. Volilna komisija vsaj pet (5) dni pred glasovanjem imenuje volilne odbore, ki pripravijo volišča in poskrbijo za nemoten potek volitev.

Izvršni odbor še naprej skrbno spremlja problematiko osebnih dohodkov v naši Železarni, zato smo predsednika poslovnega odbora zaprosili, da nas na kratko seznani z izračunom osebnih dohodkov za mesec september. Zavzeli smo se tudi za pravočasno »INFORMACIJO« o izplačilnem dnevu in povprečni višini osebnih dohodkov za mesec september. Te informacije postajajo redna oblika obveščanja naših delavcev, ki so tako obveščeni najbolj neposredno.

Predsednik poslovnega odbora je poudaril, da nam rezultati poslovanja v mesecu avgustu omogočajo izplačati planirane osebne dohodke povečane za 3,1 % glede na pretekli mesec. Tako znaša osebni dohodek na delavca za mesec september 696.284 din. Na višino osebnih dohodkov je v pozitivnem smislu vplivala predvsem za 4,8 % zmanjšana prispevna stopnja bruto osebnih dohodkov, ki se je ob nekoliko manjšem obsegu nadurnega dela in ur za manjkajoče ter ob nekoliko manjšem fondu delovnega časa za delavce v sistemu 4+1, odrazila v povečanju povprečnega osebnega dohodka za 3,1 %. Zmanjšanje prispevnih stopenj se torej počasi uresničuje, rezultate prizadevanj za večjo razbremenitev gospodarstva in spremembe zakona o omejevanju osebnih dohodkov pa pričakujemo konec meseca, ko bo to problematiko obravnavala tudi skupščina Jugoslavije. Predsednik je nakazal tudi možnost in omenil priprave za vrnitev na prvotni izplačilni dan osebnih dohodkov v Železarni, vendar bomo o podrobnostih še obveščali.

V zadnjem času se naši sodelavci, ki odhajajo v pokoj pogosto sprašujejo, kako se pravzaprav odmerjajo odpravnine, ki so tudi za enako delovno dobo lahko zelo različne. S takimi vprašanji se upokojeni delavci obračajo tudi na sindikat, zato je izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata

Železarne zahteval poročilo strokovnih služb, ki na osnovi naših samoupravnih aktov pripravljajo te obračune.

Vodja oddelka za nagrajevanje naše Železarne nam je v poročilu pripravil osnovna izhodišča za izračun odpravnin in primerjavo teh osnov za celoten SOZD Slovenskih železarn, ki jih v nadaljevanju objavljamo in komentiramo.

Kljub načelnim dogovorom o enotnem pristupu v SOZD, odmerjanje odpravnin ni usklajeno in je dokaj različno po delovnih organizacijah. Višina odpravnin je glede na delovno dobo določena povsod enako in sicer v višini 2,5 oziroma 3-kratnega zneska povprečnega osebnega dohodka v slovenskem gospodarstvu v preteklem obdobju. Prav to določilo, namreč osebni dohodek v preteklem obdobju, se v delovnih organizacijah uporablja zelo različno. Npr.: v Železarni Ravne uporabljajo povprečje osebnega dohodka iz leta 1987, ki znaša 227.424 din; Veriga iz Lesc in Žična iz Celja pa uporabljata tromesečno povprečje osebnega dohodka iz tekočega leta, ki znaša 512.229 din in se uporablja od 1. 7. 1988 dalje. Naša Železarna upošteva kot osnovo tri, šest, devet in dvanajst mesečno povprečje tekočega leta. To za prvo polletje znaša 479.970 din in se uporablja od 31. 8. 1988 dalje. Enako osnovo uporabljajo tudi v Železarni Štore. Plamenu iz Kroke in v Delovni skupnosti SOZD Slovenskih železarn.

Ta različnost v »jemanju osnov« za izračun odpravnin bo verjetno prej zmedla vse upravitelce, kot pa pojasnila takšno ali drugačno ravnanje delovnih organizacij, ki se ob pomankljivem predpisu odločajo za manj ali bolj ugodno varianto. To bi morali poenotiti ne samo v SOZD ampak tudi v Sloveniji, saj ne smemo pozabiti, da so upravitelci do odpravnine pravzaprav naši sodelavci, ki so si z dolgoletnim delom zaslužili vsaj enotno odpravnino za isto delovno dobo, če že ni mogoče izplačevati odpravnin v enaki višini.

Za osnovo, ki jo uporablja Železarne Jesenice bi lahko rekli, da sodi glede na primerjavo v SOZD Slovenskih železarn med ugodnejše variante. Kljub temu pa je tudi »naši« odmeri odpravnine možno oporekati, saj se razmeroma realno tromesečno povprečje uporablja z dvomesečnim zamikom — tako kot prihajajo uradni statistični podatki o povprečnem osebnem dohodku v republiškem gospodarstvu. To je torej tudi vzrok različnim odmeram in nerazumevanju razlik, ki ob tem žal neizogibno nastajajo.

Na sindikatu si prizadevamo za drugačno, pravičnejšo osnovo! Strokovnim službam smo predlagali, da proučijo možnost izplačevanja odpravnin tako, da bi odpravnine izračunavali glede na tekoče tromesečno povprečje osebnih dohodkov v republiškem gospodarstvu, izplačilo vseh odpravnin v tem obdobju

pa bi naravnali na uradno objavo potrebnih podatkov. Tako bi vsi delavci, ki bodo šli v pokoj v istem tromesečju (lahko na isti dan), za enako delovno dobo prejeli zasluženo odpravnino v enakem znesku.

V tem času se v Železarni lotevamo tudi predlogov o drugačni delitvi regresov in jubilejnih nagrad za naslednje leto, zato menimo, da k temu dodamo še naš predlog za presojo odmere odpravnin, ki po svoji opredelitvi tudi sodi v okvir doseženih rezultatov iz minulega dela!

Javno razpravo o teh zadevah bomo sprožili v naslednjem mesecu, zato vas že sedaj vabimo k sodelovanju in oblikovanju takih predlogov, ki bodo čim bolj ustrezali večini delavcev v naši Železarni.

V sredo, 12. oktobra, nas je v Železarni obiskala delegacija dveh visokih sindikalnih funkcionarjev iz Norveške. Ti obiski sodijo v okvir sodelovanja zveznega odbora »Metalaca« Jugoslavije, ki vsako leto izmenja nekaj delegacij tudi v mednarodnem merilu. Delegacija je spremljal republiški sekretar Sindikata kovinske in elektroindustrije Bizovičar; oba Norvežana je predstavil kot izkušena kovinarja in sindikalna funkcionarja, ki sta prav zaradi dobrega poznavanja metalurške dejavnosti izrazila željo, da del obiska v Jugoslaviji namenita tudi naši Železarni.

Predlagani obisk v naši Železarni smo z veseljem sprejeli, saj so tako srečanja primerna za izmenjavo izkušenj, pogledov in metod dela v sindikalni dejavnosti.

Delegacija je spremljala tudi odlična slovenska prevajalka, ki je s simultanim prevodom omogočila zanimiv razgovor na seji izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Po uvodnem pozdravu predsednika izvršnega odbora je Železarno v grobih obrisih predstavil predsednik poslovnega odbora, ki je pojasnil tudi naš sedanji položaj, programsko usmerjenost in našo perspektivo.

Gosta sta se izmenoma vključevala v razgovor in poskušala predstaviti norveško industrijo in sindikalno dejavnost, ki je glede problematike podobna naši. Glede položaja sindikata, organiziranosti in metod dela pa se v marsičem razlikujemo. Z zanimanjem smo spremljali kratko predstavitev njihove organizacije in problematike, s katero se srečujejo.

John Stene je predsednik norveških sindikatov NORSK JERN-OG METALLARBEIDERFORBUND, ki združuje kovinarje, metalurge, gradbenike, papirničarje in tekstilce. To združenje sindikatov pokriva okoli milijon zaposlenih, kar predstavlja kar polovico zaposlenih pri njih. Sekretar tega sindikata je Knud-Arne Sanden, ki je povedal, da tudi pri njih uklinjajo energet-

ske potratno industrijo in se zato zapirajo tovarne. Njihov sindikat se brez uspeha bori proti takim posegom države: tako ostaja brez zaposlitve vedno več delavcev. Začasno nezaposlene delavce skušajo prekvalificirati za nova delovna mesta, ki pa se le počasi odpirajo. Nezaposleni delavec šest mesecev prejema zmanjšani osebni dohodek in je v celoti socialno zavarovan. Če v tem času ne dobi nove zaposlitve, za njegovo socialno varnost poskrbi država, ki hkrati nosi odgovornost za razvoj moderne industrije in odpiranje novih delovnih mest. Zato je ena od stalnih nalog sindikata tudi to, da nenehno pritiska na državo, da pravočasno investira v nova podjetja. Predsednik John Stene je poudaril, da so s tem, ko so združeni v močan sindikat tudi močnejši v svojih zahtevah in pri uresničevanju interesov delavcev. Tudi pri njih so praviloma vsi zaposleni člani sindikata, ker vidijo v njem pomoč in oporo v odnosih do delodajalca. Sindikati delavcev, ki ustvarjajo novo vrednost, nastopajo proti preveliki državni porabi, ki se tudi pri njih nenehno širi. Za celotno družbeno dejavnost delavci odvajajo 30 % svojega zaslužka, 30 % pa plačujejo tudi podjetje iz svojega dohodka. Na tak način si Norvežani zagotavljajo brezplačno zdravstvo, šolstvo in pokojnino za vse prebivalce nad 67 let ne glede na to, ali so bili kdaj zaposleni. To je prav gotovo zanimiva rešitev, ki je pri nas ne poznamo.

Izmenjava izkušenj in prakse s področja socialnega zavarovanja in delovanja sindikata je bila še v marsičem zelo zanimiva. Norveškim gostom smo pokazali naš železarski muzej, ki jih je s svojo izvirnostjo navdušil. Z zanimanjem pa so si ogledali tudi Valjarno bluming stekel in novo jeklarino. Nato pa smo se s prijateljskim stiskom rok poslovili in si zaželeli čim več uspeha pri delu.

SINDIKAT ŽELEZARNE
JESENICE

Železarski globus

EGS

V državah Evropske gospodarske skupnosti bodo po predvidevanjih v zadnjem četrtnem letu letošnjega leta narasle potrebe po pločevini za ladjedelništvo. Tako bodo na Danskem potrebovali za 13 odstotkov več te pločevine in v Španiji celo za 32 odstotkov. Tudi v Italiji, Franciji in Veliki Britaniji bodo potrebe v primerjavi z letom 1987 večje za 3 do 6 odstotkov. Železarski strokovnjaki so mnenja, da bodo večino teh količin pločevine morali uvoziti.

Danes teden bo seja skupščine stanovanjske skupnosti

Gradivo za 10. sejo skupščine stanovanjske skupnosti občine Jesenice, ki bo v četrtek, 27. oktobra, ob 12. uri v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice, so delegacije prejele pravočasno. Tako ni ovir, da se delegacije ne bi mogle pred sejo skupščine sestati ter obravnavati tega gradiva (v Železarni je predsednik vsake delegacije dobil tri ali štiri izvide). Dnevni red ni tako obsežen, kot je videti na prvi pogled. Tri zadeve v fazi osnutka so bile v razpravi že poleti, tako da je treba sedaj na tej osnovi sprejeti le še predloge.

Predvsem to velja za predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za obdobje 1986 — 1990 ter za predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih sta-

novanj in družbeno najemnih stanovanj, nad katerimi ima dodelitveno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice. V Železarni so o osnutkih obeh aktov razpravljali septembra delavski sveti večine temeljnih organizacij in v delovni skupnosti skupnih služb. v TOZD Talinice pa delegacija za SIS stanovanjskega gospodarstva skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Za to naj delegacije in delegati delujejo v skladu s stališči te razprave.

Spremembe in dopolnitve srednjeročnega plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za obdobje 1986 — 1990 so potrebne zaradi podobnih razlogov kot je bilo treba spreminjati sporazum o temeljih plana stanovanjske skupnosti (širše pojasnilo o tem je bilo objavljeno v Železarni že 4. avgusta v prispevku z naslovom: Kako se bodo reševala stanovanjska vprašanja). Skratka, gre za usklajitev s spremembo 37. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu z Zakonom o celotnem prihodu in odhodku.

Predlog rebalansa finančnih načrtov samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za leto 1988 je usklajen s pogodbami o izvajanju dejavnosti za stanovanjsko skupnost, s podatki Zavoda SR Slovenije za statistiko o rasti bruto osebnih dohodkov ter s podatki Skupščine občine Jesenice o dovoljeni rasti sredstev za osebne dohodke in materialne stroške. Tako se plan

prihodkov poveča za 14 % in znaša približno 6,5 milijarde dinarjev, plan odhodkov pa za 5 % in znaša približno 5,3 milijarde. Presežek prihodkov se v celoti razporeja v sklad solidarnosti. Z rebalansom določene zneske v postavkah prihodkov in odhodkov izplačuje Dominvest po dvanajstih letih na podlagi dejanskega stanja finančnih sredstev. Skupščina stanovanjske skupnosti pa bo pooblastila odbor za planiranje, splošne in finančne zadeve, da v skladu s svojimi pristojnostmi vsklajuje odstopanja do 20 % načrtovanih sredstev. O večjem ali manjšem prilivu sredstev pa odloča skupščina.

Predlog prednostnega vrstnega reda upravičencev do družbeno najemnih solidarnostnih stanovanj je oblikovan na osnovi pripomb poletne javne razprave o osnutku tega vrstnega reda. Pri tem je odbor za solidarnost upošteval vse pripombe, ki vplivajo na uvrstitve v prednostno listo, izločil pa je tiste prosilce, pri katerih so naknadno ugotovili, da nekaterih pogojev in meril ne izpolnjujejo ali pa so svoje stanovanjsko vprašanje v tem času že rešili. Enajst prosilcev, ki so se prijavili na razpis, se je prišlo na sklepe odbora za solidarnost, ki jih zaradi neizpolnjevanja pogojev in meril ni vključil že v osnutek prednostnega vrstnega reda. O upravičenosti njihovih pritožb bo sklepal zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti. Zbor uporabnikov pa bo odločal še o pritožbi v zvezi z odobritvijo in povrnitvijo stroškov, ki jih je imel pritožnik pri obnovi in prenovi stanovanja.

Zaradi neaktivnosti odbora za samoupravno delavsko kontrolo so predlagani novi člani, med katerimi sta tudi dva iz Železarne.

Nada Dejak
CSI

Delavska univerza vabi

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice organizira:

1. enomesečni tečaj — šivanje otroških oblačil
- Tečaj je namenjen vsem, ki želite svojega otroka obleči lepo in poceni.
2. 6-dnevni tečaj — sešijmo si hlače
- Program zajema šivanje vseh vrst hlač — otroških, ženskih in moških.
3. 30-urni tečaj ročnega pletenja
- Vabimo vse, ki že pletete, da svoje znanje izpopolnite in tudi vse tiste, ki se želite naučiti pletati.

Pričetek vseh treh tečajev bo 8. novembra.

4. tečaj avtogennega treninga
5. tečaj kitare za odrasle in otroke
6. tečaj slovenskega jezika
7. tečaj strojepisja
8. 4. letnik ekonomske srednje šole za poklic ekonomski tehnik.
- Pogoj: dokončana 3-letna trgovska šola po usmerjenem programu.
9. 4. letnik administrativne šole za poklic upravni tehnik.
- Pogoj: dokončana 3-letna administrativna šola po usmerjenem programu.

Za daljše izobraževalne oblike nudimo plačevanje šolnine v večih mesečnih obrokih.

Dodatne informacije dobite na Delavski univerzi Viktor Stražišar Jesenice vsak dan od 7. do 16. ure, razen ob petkih od 7. do 14. ure ali po ☎ 81-072.

Proizvodnja v devetih mesecih

(Nadaljevanje s 1. strani)

po Siemens-Martinovem postopku, tako na Jesenicah, kakor tudi v naši republiki (v Ravnah in Štorah so že pred leti opustili ta zastareli in drag način proizvodnje surovega jekla).

TOZD je v prvih devetih mesecih letošnjega leta delala dobro, saj je z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo dosegla 101,7 %, bistveno višji operativni program (izključno na račun Jeklarne 2) pa je bil izpolnjen 98,7 %.

Prodaja te TOZD je praktično samo iz Livarne, ki pa zaradi pomanjkanja in drobnih naročil (male teže) ni dosežena.

JEKLARNA 1

Operativni program te Jeklarne je bil zaradi predčasne ustavitve zadnje martinove nižje od gospodarskega načrta. Letos pa delajo elektro-jeklarji zelo dobro in so izpolnili nižji operativni program za to obdobje 101,8 % in s tem nadoknadili izgubljeno proizvodnjo martinarne ter izpolnili tudi gospodarski načrt 101,0 %.

Zelo dobro je delala ASEA peč, ki je močno presežala planske obveznosti, slabše pa LECTROMELT; pri izpolnjevanju obveznosti te peči lahko pričakujemo precej boljše rezultate.

Letos marca je bil dosežen absolutni rekord proizvodnje te jeklarne v vsej njeni zgodovini.

Določeno senco na te dobre rezultate v količinski proizvodnji pa meče dejstvo, da pri sortiranju proizvodnje ni šlo vse tako kot smo si želeli in planirali. Omeniti velja predvsem izpad proizvodnje nerjavnih jekel (problem oskrbe z nikljem v prvem polletju — zaradi visoke cene te legure na svetovnem trgu, nato pa tudi tehnološke težave — ponovne, prodorni, slabo stanje peči) in pa tako imenovanih «čistih» jekel z nizko vsebnostjo ohlo-elementov zaradi pomanjkanja kvalitetnega starega železa.

Jeklarji skupaj z RO-jem preizkušajo možnost odlivanja avtomatskega jekla preko kontiliva, prvi uspehi se že kažejo. Sicer pa kontiliv v letošnjem letu do rednega letnega remonta, ki je bil izveden julija, ni delal posebno dobro; vse preveč je bilo zastojev in okvar. Po remontu pa se je situacija precej popravila. Operativnega programa za 9 mesecev izpolnjujejo 95,6 %.

JEKLARNA 2

Belški jeklarji so v teh devetih mesecih dokazali, da znajo delati dobro in to količinsko, kakor tudi kvaliteto. Vendar na žalost to še ni stalna praksa, kajti zadnja dva meseca (avgust, september) so zaradi dveh večjih prodorov in večdnega izpada proizvodnje občutno zaostali za sicer bistveno višjim operativnim programom. Kljub temu pa so gospodarski načrt proizvodnje presegli — izpolnjujejo ga 102,5 %. Zanimivo pri tem pa je, da so dosegli najvišjo proizvodnjo (19.500 ton) v najbolj dopustnem mesecu (julij), kar kaže, da imajo še določene rezerve. Proizvodnja Jeklarne 2 je namreč (tudi ob Jeklarji 1) osnova za vso našo proizvodnjo in likvidnostni plan. Če ne bo domačega kvalitetnega jekla, ne bo tudi prodaje.

Razveseljivo je, da se odstotek izdelanega jekla, vltiga na kontilivu, iz meseca v mesec popravlja in so v septembru že 97,0 % vsega jekla odšli preko kontiliva, kar je verjetno že krajni domet. Veseli bi bil, če se motim.

LIVARNA

Vsa prejšnja leta smo bili navajeni, da so livarji stalno presegali planske obveze. Letos pa ni tako, ker se je situacija v tem obratu bistveno spremenila. Odpadli so težki odlitki za martinarno in sedaj proizvajajo večinoma izdelke za prodajo; tu pa so težave v tem, da odlitki niso več tako «težki» (dela ob tem je pa skoraj enako), pojavljajo pa se tudi težave z naročili.

Zaradi vsega tega je doseganje gospodarskega načrta za to obdobje le 89,4 %, še slabša pa je prodaja in sicer 56,4 %.

TOZD Ploščati program

Podobno kot v TOZD Okrogli program, so tudi «flohariji» presegli planske obveznosti — tako po gospodarskem načrtu, kakor tudi po višjem operativnem programu na vseh njihovih proizvodnjah. Smatram, da je to najboljše TOZD, saj so prav vsi obrati presegli z gospodarskim načrtom planirane obveznosti.

V primerjavi z gospodarskim načrtom je bila skupna proizvodnja izpolnjena 106,4 % gotova za prodajo 105,0 %, sama prodaja pa 106,7 %; v primerjavi z višjim operativnim programom pa je bila skupna proizvodnja dosežena 100,1 %, končna za prodajo 103,6 % in prodaja 105,3 %.

VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Če smo ob polletju ugotavljali, da je ta obrat delal zelo dobro in presegel tako gospodarski načrt, kakor tudi višji operativni program, pa moramo ugotoviti, da v tretjem kvartalu niti v enem mesecu niso dosegli z operativnim programom načrtovane skupne proizvodnje; le v avgustu so uspeli doseči planirano gotovo proizvodnjo za prodajo. Vzroki izpada proizvodnje so poleg delnega izpada vložka (Jeklarne 2) predvsem v povečanih zastojih. Od junija dalje ta obrat dela v sistemu 5+2, kar pomeni precejšen prihranek pri energiji.

V devetih mesecih je bil operativni program pri skupni proizvodnji izpolnjen 98,1 % (gospodarski načrt 105,5 %), pri končni za prodajo pa 104,9 % (gospodarski načrt 102,9 %).

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Nasprotno kot pri Valjarni bluming-štekla pa lahko z veseljem ugotovimo, da se je proizvodnja v tretjem kvartalu v tem obratu popravila in že dosegla višino gospodarskega načrta, še vedno pa je nekoliko nižja od višjega operativnega programa. Ta je višji zaradi prestativne rednega letnega remonta v naslednje leto. Krivdo za to, da tudi višji operativni program ni dosežen pa gre iskati v prevelikih zastojih in okvarah — tako na progi, kot na peceh in pa delno tudi v pomanjkanju vložka.

Skupna proizvodnja je bila za to obdobje dosežena 101,4 %, gotova za prodajo pa 102,9 %, v primerjavi z gospodarskim načrtom.

HLADNA VALJARNA BELA

Mirne duše lahko rečemo, da so belški hladno-valjavci že dalj časa eden najboljših obratov pri izpolnjevanju planskih obveznosti. To dokazujejo tudi v letošnjem letu, saj so v tretjem kvartalu polletne rezultate še izboljšali.

V primerjavi s prvim polletjem se je v tretjem kvartalu izboljšal tudi asortiman proizvodnje, vendar zamujenega do konca leta ne bodo mogli nadoknaditi (nerjavnost, dinamo in C-jekla).

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil izpolnjen 117,7 %, gotove za prodajo pa 111,1 %. Bistveno višji operativni program je presežen — pri skupni proizvodnji za 7,8 %, pri končni za prodajo pa za 7,3 %.

HLADNA VALJARNA JESENICE

Tudi jeseniški hladno-valjavci letos delajo zelo dobro, čeprav jih pestijo težave kot so: pomanjkanje delovne sile, slabša kvaliteta vložka ipd. S požrvalnim delom, tudi na račun prostih dni pa jim je uspelo, da so višji operativni program izpolnili — pri skupni proizvodnji 107,3 %, pri končni za prodajo pa 109,0 %.

Tehnične dejavnosti

Vitimir Podlipnik — tretji električar, Vzdrževanje, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo šestih (6) mesecev.

Miran Borštnar — ključavničar specialista, Vzdrževanje, povzročanje nereda, zapuščenje dela med delovnim časom, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo devetih (9) mesecev.

Okrogli program

Janez Gasar — gladičar vtič II., Žičarna, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo šestih (6) mesecev.

Mirko Dejanovič — pripravljalec palic BK linije, Jeklovlek, odklonitev dela in žalitve izmenskega vodja proizvodnje, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo enega (1) leta.

Albert Vidic — brusilec vtič, Žičarna, ni izpolnjeval predpisane terapije lečече zdravnika, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo enega (1) leta.

Talilnice

Nijaz Kobaslić — drugi ponovni zidar, Jeklarne 1, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo treh (3) mesecev.

Rado Repe — prvi jamski pomočnik, delavec VOD, Jeklarne 1, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo treh (3) mesecev.

PREDELAVA VALJANIH TRAKOV

Podobno dobro kot v prvem polletju, so proizvajali v tem letu na novo ustanovljenem obratu, sestavljenem iz bivše Profilarne in Vratnih podbojev tudi v tretjem kvartalu; z višjim operativnim programom načrtovana skupna proizvodnja je dosežena 103,5 %, končna za prodajo pa 104,2 %.

TOZD Okrogli program

Tudi «rundečki» so podobno kot v TOZD Ploščati program izpolnili planirane obveznosti tako po gospodarskem načrtu, kakor tudi po operativnem programu.

Edino v Žičarni niso uspeli doseči planiranih količin. Gospodarski načrt je bil izpolnjen — pri skupni proizvodnji 100,6 %, gotovi za prodajo 104,2 % in pri odpremi 105,1 %. Operativni program pa je bil izpolnjen — pri skupni proizvodnji 100,1 %, pri končni za prodajo 105,5 % in pri sami prodaji 106,4 %.

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Zaradi prestativne rednega letnega remonta, ki bi sicer moral biti septembra, v naslednje leto, je bil operativni program višji od gospodarskega načrta. Podobno kot večji sosed (Valjarna bluming-štekla), tudi Valjarna žice in profilov v tretjem kvartalu ni proizvajala dobro, saj ni niti en mesec dosegla planiranih obveznosti. Vzroki za to so bili pomanjkanje vložka v juliju, veliki zastoji tehnološke in vzdrževalne narave ter pogoste menjave programov, kar znižuje produktivnost.

Kljub vsemu temu so operativni program skupne proizvodnje v devetih mesecih letošnjega leta dosegli 100,3 %, končne za prodajo pa 156,3 %, vendar to na račun neplaniranega valjanja betonskega železa v januarju in uslužnostne prodaje žice.

ŽIČARNA

Je edini finalni obrat v Okroglem, in v Ploščatem programu, ki ni dosegel svojih obveznosti niti po nižjem operativnem programu, kaj šele po gospodarskem načrtu.

Izpad proizvodnje je praktično v vseh mesecih letošnjega leta. Vzroke za nedoseganje proizvodnje lahko razdelimo v tri različne skupine:

a) razdrobljena naročila, tanjša dimenzije, večja stopnja predelave od načrtovane, zamik pričetka obratovanja nove lužilnice, ki še vedno ne daje odgovarjajočih rezultatov, ter okvare novih strojev za proizvodnjo VAC-žice — kar vse skupaj rezultira v nižji produktivnosti.

b) v drugem in tretjem kvartalu je dostikrat prišlo do pomanjkanja kvalitetnega vložka, predvsem takimi imenovanih «čistih» jekel (EO, patentirana žica, JMP ipd.)

c) pomanjkanje delovne sile na ključnih delovnih mestih.

V devetih mesecih letošnjega leta je bila — v primerjavi z operativnim programom — dosežena skupna proizvodnja 92,8 %, končna za prodajo pa 91,0 %.

JEKLOVLEK

Ta obrat, ki je bil praktično vsa leta med najboljšimi izpolnjevalci planskih obvez, zaradi slabše proizvodnje v prvem kvartalu, ki je bila posledica delnega pomanjkanja in razdrobljenosti naročil, ter povečanih zastojev v prvem polletju letošnjega leta ni več izpolnjeval zastavljenih načrtov. V drugem in tretjem kvartalu pa se je situacija bistveno popravila in so spet dosegali rezultate, ki smo jih bili vajeni: ta-

A: Skupna proizvodnja

Mesec	Gosp. načrt ton	Program ton	Doseženo ton	% na gosp. načrt	% na oper. prog.
januar	90.675	90.345	91.416	100,8	101,2
februar	83.280	84.280	87.728	105,3	104,1
marec	91.480	91.750	96.483	105,5	105,2
april	85.510	85.520	84.891	99,3	99,3
maj	87.800	88.770	94.331	107,4	106,3
junij	90.270	95.210	90.161	99,9	94,7
julij	84.740	93.340	86.448	102,0	92,6
avgust	86.140	94.660	93.304	108,3	98,6
september	87.730	95.860	91.539	104,3	95,5
Skupaj:	787.635	819.735	816.301	103,6	99,6

trije kvartali — 1987:	1.010.640	994.299	969.924	96,0	97,6
trije kvartali — 1986:	1.046.030	1.023.565	1.010.474	96,6	98,7

B: Gotova proizvodnja — za prodajo

Mesec	Gosp. načrt ton	Program ton	Doseženo ton	% na gosp. načrt	% na oper. prog.
januar	26.890	26.890	27.682	102,9	102,9
februar	27.090	27.060	29.128	107,5	107,6
marec	30.100	28.700	29.761	98,9	103,7
april	29.780	27.880	31.609	106,1	113,4
maj	29.380	28.840	30.476	103,7	105,7
junij	30.280	30.070	28.915	95,5	96,2
julij	27.330	30.180	29.151	106,7	96,6
avgust	27.500	30.140	32.327	117,6	107,3
september	29.860	29.980	31.065	104,0	103,6
Skupaj:	258.210	259.740	270.114	104,6	104,0

trije kvartali — 1987:	265.830	257.915	250.990	94,4	97,3
trije kvartali — 1986:	268.290	261.970	258.400	96,3	98,6

C: Prodaja — odprema

Mesec	Gosp. načrt ton	Program ton	Doseženo ton	% na gosp. načrt	% na oper. prog.
januar	26.890	26.890	27.662	102,9	102,9
februar	27.090	27.060	30.592	112,9	113,2
marec	30.100	28.700	31.780	105,6	110,7
april	29.780	27.880	32.272	108,4	115,7
maj	29.380	28.840	31.990	108,9	110,9
junij	30.070	30.070	29.032	95,9	96,5
julij	27.330	30.180	27.916	102,1	92,5
avgust	27.500	30.140	30.873	112,3	102,4
september	29.860	29.980	31.812	106,5	106,1
Skupaj:	258.210	259.740	273.928	106,1	105,5

trije kvartali — 1987:	265.830	257.915	249.779	94,0	96,9
trije kvartali — 1986:	268.290	261.970	258.142	96,2	98,5

ko so po devetih mesecih nadoknadili vse zamujeno in dosegli oz. celo presegli gospodarski načrt — tako pri skupni proizvodnji (101,8 %), kakor tudi pri končni za prodajo (102,0 %).

ELEKTRODE

To je zelo stabilni obrat pri izpolnjevanju svojih obveznosti. Leto je dokazal tudi v teh treh kvartalih letošnjega leta, saj so gospodarski načrt (operativni program — isti) izpolnili pri skupni proizvodnji 108,0 %, pri kon-

čni za prodajo pa 103,3 %. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da bistveno presegajo planske obveznosti predvsem pri masah in praških.

ŽEBLARNA

Dobro zelo tega obrata v prvem polletju letošnjega leta se je nadaljevalo tudi v tretjem kvartalu, tako, da je gospodarski načrt — tako skupne proizvodnje, kakor tudi končne za prodajo — izpolnjen 106,8 %.

Miloš PIŠČANEC

Pregled dela skupne disciplinske komisije za september

Jože Crnković — prvi jamski pomočnik, delavec VOD, Jeklarne 1, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo šestih (6) mesecev.

Skupna disciplinska komisija je ugotovila, da Hasan Tubić — pripravljalec priklad, Jeklarne 1, ni odgovoren, da bi odklonil delo brez opravičljivih razlogov.

Ploščati program

Alojz Ključević — drugi rezalec SSSL linije, Hladna valjarna Bela, neopravičeni izostanek, denarna kazen.

Damjan Lindić — operater NC rezalnega stroja, Valjarna debele pločevine, nedovoljeni izhod iz železarnice in tatvina pločevine, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo devetih (9) mesecev.

Ivo Buganik — prvi oblikovalec, Predelava valjanih trakov, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo devetih (9) mesecev.

Mladen Vukobrad — flemar I., Valjarna bluming štekla, neopravičeni izostanek, javni opomin.

Marionko Krstev — strojni brusilec slabov, Valjarna bluming štekla, neopravičeni izostanek, javni opomin.

Veljko Vukolić — strojni brusilec slabov, Valjarna bluming štekla, zamujanje na delo, neopravičeni izostanek, javni opomin.

Drago Bošnjaković — flemar I., Valjarna bluming štekla, neopravičeni izostanek, javni opomin.

Nežif Nesimović — prvi valjavec, Valjarna debele pločevine, odklonitev dela, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo treh (3) mesecev.

Dušan Oblak — drugi rezalec linije SSSL, Hladna valjarna Bela, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo treh (3) mesecev.

Ranko Gašić — žerjavovodja, Valjarna bluming štekla, razbil steklo na kabin-

Delovna skupnost skupnih služb

Janez Metec — drugi analitik, sektor tehnične kontrole, nepravilno opravilo delovno nalogo, javni opomin.

Skupna disciplinska komisija

Železarski globus

ZDA

Mednarodni inštitut za železo in jeklo je sporočil, da je povpraševanje po grodlju v prvi polovici letošnjega leta naraslo za 18 odstotkov v primerjavi z letom 1987. Zato je tudi večina držav v svetu proizvedla več grodlja kot v lanskem letu. Najbolj je proizvodnja narasla v ZDA, in sicer za skoraj 25 odstotkov, v Južni Koreji za 19,9 odstotka in Belgiji za 15,8 odstotka. Po istem viru spada Jugoslavija med redke države v svetu, katere proizvodnja grodlja je bila letos v prvem polletju manjša kot v istem obdobju lani, in to za kar 6 odstotkov.

Struktura OD za september 1988

Vrsta izplačila	Znesek OD	Din na zaposl.	Struktura OD v %	
			19 = 100	14 = 100
1. Osnovni OD	2478.277.581	435.588	62,56	74,91
2. Učinek	213.190.272	37.470	5,38	6,44
3. Skupaj 1-2	2691.467.853	473.058	67,94	81,35
4. Nočni dodatek	147.202.938	25.873	3,72	4,45
5. Popoldanski dodatek	54.554.636	9.589	1,38	1,65
6. Nadurni dodatek	43.706.775	7.682	1,10	1,32
7. Nedeljski dodatek	40.645.063	7.144	1,03	1,23
8. Praznični dodatek	—	—	—	—
9. Skupaj 4-8	286.109.412	50.288	7,23	8,65
10. Otežkoč. dodatek	38.707.126	6.803	0,98	1,17
11. Dodatek za del. d.	212.513.711	37.352	5,36	6,42
12. Nagr. honorarji	38.796.260	6.818	0,98	1,17
13. Ostala plačila	40.917.909	7.191	1,03	1,24
14. Skupaj 3 + 9 do 13	3308.512.271	581.510	83,51	100,00
15. Plačani praznik	—	—	—	—
16. Plačani dopust	443.177.913	77.853	11,18	13,39
17. Sobot. dopust	27.149.166	4.771	0,69	0,82
18. Nadom. OD za bol. od.	182.895.280	32.146	4,62	5,53
19. Skupaj OD iz sr. DO	3961.734.630	696.280	100,00	119,74

Primerjava ur in zaslužkov za september 1988 s predhodnimi obdobji

Obdobje	OD iz sredstev delovne organizacije				% učinka	Indeks OD na leto 1987
	ur na zaposl.	na uro	na delavca	za 182 ur		
I. 1980	187,5	50,—	9.351	9.062	40,0	3,6
I. 1981	186,9	67,—	12.553	12.225	45,4	4,9
I. 1982	185,9	83,—	15.389	15.064	47,3	6,0
I. 1983	184,8	106,—	19.499	19.208	49,0	7,6
I. 1984	185,2	158,—	29.244	28.738	51,3	11,4
I. 1985	185,5	324,—	60.116	58.978	54,3	23,5
I. 1986	185,2	697,—	129.127	126.868	58,6	50,5
I. 1987	188,8	1381,—	260.825	251.342	59,9	100,0
I. 1988	185,2	2353,—	435.767	428.246	63,0	170,4
II.	180,5	2403,—	433.866	437.346	63,2	174,0
III.	188,8	2538,—	479.236	461.916	64,2	183,8
IV.	192,2	2710,—	520.300	493.220	3,9	196,2
V.	194,1	2780,—	539.070	505.960	5,6	201,3
VI.	187,2	2940,—	549.500	535.080	4,4	212,9
VII.	184,3	3330,—	613.090	606.060	8,3	241,1
VIII.	190,7	3540,—	675.430	644.280	8,6	256,3
IX.	188,4	3700,—	696.280	673.400	8,6	267,9
I.-IX./88	187,9	2910,—	547.720	529.620	—	210,7
IX./87	188,3	1560,—	293.490	283.560	61,3	112,8
I.-IX./87	188,9	1180,—	223.550	215.300	59,3	85,7

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA
IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA DEVET MESECEV 1988

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA						GOTOVA PROIZVODNJA				ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3		Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12
TALILNICE skupaj	298.505	307.305	303.438,8	101,7	98,7		870	870	490,3	56,4	56,4	490,3
Jeklarna I	150.000	148.800	151.420,7	101,0	101,8		—	—	—	—	—	—
— SM	6.200	4.700	4.896,5	79,0	104,2		—	—	—	—	—	—
— EL	143.800	144.100	146.524,2	101,9	101,7		—	—	—	—	—	—
— ASEA	62.900	62.900	70.131,6	111,5	111,5		—	—	—	—	—	—
— LM	79.100	79.400	74.693,2	94,4	94,1		—	—	—	—	—	—
— BBC	1.800	1.800	1.699,4	94,4	94,4		—	—	—	—	—	—
Jeklarna II	147.000	157.000	150.672,9	102,5	96,0		—	—	—	—	—	—
Livarna	1.505	1.505	1.345,2	89,4	89,4		870	870	490,3	56,4	56,4	490,3
— jeklo	1.493	1.493	1.323,8	88,7	88,7		870	870	490,0	56,3	56,3	490,0
— kovino	12	12	21,4	178,3	178,3		—	—	0,3	—	—	0,3
PLOŠČATI PROGRAM sk.	356.710	379.290	379.626,5	106,4	100,1	185.600	188.000	194.848,6	105,0	103,6	198.015,6	104,9
Bluming-štel	207.430	223.080	218.926,1	105,5	98,1	38.300	37.590	39.423,6	102,9	104,9	40.429,6	104,9
— bluming	75.300	89.430	82.550,5	109,6	92,3	1.500	1.330	995,7	66,4	74,9	1.094,4	104,9
— štel	112.630	115.250	123.171,9	109,4	106,9	17.300	17.860	25.230,2	145,8	141,3	25.476,3	104,9
— štel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	19.500	18.400	13.203,7	67,7	71,8	19.500	18.400	13.197,7	67,7	71,7	13.858,9	104,9
Valjarna debele pločevine	50.700	54.140	51.392,8	101,4	94,9	46.880	50.320	48.244,7	102,9	95,9	49.658,2	104,9
— valjarna debele pločevine	50.700	54.140	51.392,8	101,4	100,0	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna debele pločevine storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hladna valjarna Bela	68.350	70.780	76.316,2	111,7	107,8	67.590	70.020	75.099,2	111,1	107,3	75.678,4	107,3
— hladna valjarna Bela	68.350	70.630	75.946,8	111,1	107,5	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela storitve	—	150	369,4	—	246,3	—	—	—	—	—	—	—
Dodelava	—	—	—	—	—	4.200	—	—	—	—	—	—
Hladna valjarna Jesenice	15.230	16.070	17.241,4	113,2	107,3	14.570	15.410	16.799,8	115,3	109,0	16.761,1	109,0
— hladna valjarna Jesenice	15.230	16.070	16.998,6	111,6	105,8	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	242,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P V T	15.000	15.220	15.750,0	105,0	103,5	14.060	14.660	15.281,3	108,7	104,2	15.488,3	104,2
— Profilarna	14.315	14.590	15.125,4	105,7	103,7	13.375	14.030	14.656,8	109,6	104,5	14.870,0	104,5
— HOP	12.065	12.820	13.714,9	113,7	107,0	12.025	12.680	13.704,2	114,0	108,1	13.923,7	108,1
— HOP storitve	520	146	164,0	31,5	112,3	—	—	—	—	—	—	—
— rondevle	1.350	1.350	952,7	70,6	70,6	1.350	1.350	952,6	70,6	70,6	946,3	70,6
— diski storitve	380	274	293,8	77,3	107,2	—	—	—	—	—	—	—
— Vratni podboji	685	630	624,6	91,2	99,1	685	630	624,5	91,2	99,1	618,3	91,2
OKROGLI PROGRAM sk.	132.420	133.140	133.235,3	100,6	100,1	71.740	70.870	74.775,3	104,2	105,5	75.421,8	105,5
Valjarna žice	59.300	61.200	61.409,8	103,6	100,3	7.570	7.490	11.708,7	154,7	156,3	11.981,9	156,3
— valjarna žice	59.300	61.200	61.409,8	103,6	100,3	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žičarna	31.780	30.720	28.492,1	89,7	92,8	22.770	22.070	20.089,8	88,2	91,0	20.062,6	91,0
— žičarna	31.780	30.720	28.446,4	89,5	92,6	—	—	—	—	—	—	—
— žičarna storitve	—	—	45,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklovlek	19.960	19.840	20.316,8	101,8	102,4	19.870	19.780	20.256,5	102,0	102,4	20.927,9	102,4
— jeklovlek	19.960	19.840	20.316,8	101,8	102,4	—	—	—	—	—	—	—
— jeklovlek storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrode	15.430	15.430	16.660,5	108,0	108,0	13.590	13.590	14.035,9	103,3	103,3	13.834,0	103,3
— elektrode + varilna žica	12.250	12.250	12.180,6	99,4	99,4	12.210	12.210	12.162,3	99,6	99,6	11.946,9	99,6
— varilna žica storitve	—	—	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	900	900	1.097,3	121,9	121,9	900	900	1.095,3	121,7	121,7	1.108,8	121,7
— suha el. masa	480	480	696,0	145,0	145,0	480	480	696,0	145,0	145,0	696,0	145,0
— ognjevarni material	1.800	1.800	2.682,8	149,0	149,0	—	—	82,3	—	—	82,3	—
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	2.000	2.000	2.339,6	117,0	117,0	2.339,6	117,0
Željalna	5.950	5.950	6.356,1	106,8	106,8	5.940	5.940	6.344,8	106,8	106,8	6.275,8	106,8
SKUPAJ:	787.635	819.735	816.300,6	103,6	99,6	258.210	259.740	270.114,2	104,6	104,0	273.927,7	104,6
Storitve	—	—	—	—	—	900	570	1.119,5	124,4	196,4	1.161,2	124,4
ŽELEZARNA	—	—	—	—	—	259.110	260.310	271.233,7	104,7	104,2	275.088,9	104,7

Osební dohodki za september

Na višino osebnega dohodka za september je vplivalo zlasti:

- zmanjšanje prispevnih stopenj,
- manjši obseg nadurnega dela,
- manj ur za manjkajoče in
- manjši fond delovnega časa za delavce v sistemu 4+1.

Zaradi zmanjšanja prispevnih stopenj je za delavce z bivališčem v naši občini neto osebni dohodek za 4,8 % večji kot je bil po starih prispevnih stopnjah. Za delavce iz drugih občin so spremembe različne, praviloma pa gre povsod za nekoliko manjšo obremenitev bruto osebnega dohodka. Ker so bruto postavke osebnega dohodka ostale nespremenjene, je za isti efekt dela osebni dohodek za september večji za večino delavcev.

V večini obratov se je v prvem jenskem mesecu zmanjšal obseg nadurnega dela. Manjša odsotnost se pozna tudi v številu ur za manjkajoče, ki so se zmanjšale zlasti v jeklarni I. Podatek o zmanjšanju obsega nadur in ur za manjkajoče kaže na pomanjkanje delavcev v poletnih mesecih in nato, da planiranje dopustov ni bilo prilagojeno načrtu dela, ampak predvsem željam delavcev.

Manjši obseg nadurnega dela in ur za manjkajoče je vplival na enakomernost porazdelitev osebnega dohodka tako med delavci, ki opravljajo podobna dela, kakor tudi med obrati.

Do enakomernosti porazdelitve je prišlo tudi zaradi manjšega odstopanja med učinki posameznih obratov.

Manjši fond delovnega časa je vplival zlasti na skupno vsoto osebnega dohodka za obe Jeklarni. Jeklarna I je ob povečani učinkovitosti le za slab odstotek preseгла vsoto prejšnjega meseca, Jeklarna 2 pa ima kljub manjšim prispevnim stopnjam nižje poprečje osebnega dohodka. Poleg sistema 4+1 so na zmanjšanje poprečja vplivali: manjši obseg nadur, ur za manjkajoče in nižja učinkovitost, ki je tokrat visoko zaostala za planiranimi cilji.

Podobno je v Jeklovleku, le da tu ni šlo za zaostajanje za planom, ampak se v učinkovitosti pozna nižja produktivnost; večja prisotnost ni vplivala na povečanje proizvodnje.

Poprečje OD na delavca znaša 696.280 din. Če odštejemo vse dodatke za razporeditev delovnega časa pa 646.370 din. Za 3,1 % večji osebni dohodek je bil dosežen v krajšem času (2,3 ure na delavca). Osebni dohodek brez časovnih dodatkov je večji za 3,9 %. Časovnih dodatkov je bilo v avgustu več zaradi večjega števila nadur. Osebni dohodek na 182 ur se je povečal za 4,5 %, kar je praktično enako vplivu zmanjšanja prispevnih stopenj.

Oddelek za nagrajevanje
R. Penič

Borci radovljiške občine odločno
podpirajo vodstvo Slovenije in
obsojajo napade na osebnost in
delo Tita

Občinski odbor ZBZ NOV Radovljica je 14. oktobra na svoji seji obravnaval sedanje družbenopolitične razmere v Jugoslaviji in vse bolj grozeče pojave, ki jih spremljajo. V imenu članov iz svojih krajevnih organizacij ZB NOV so udeleženci seje izrazili resno zaskrbljenost spriči zadnjih dogodkov, ob katerih prihaja zaradi razhajanj v mednarodnih odnosih.

Obnova uvoznega tira v Železarno (foto: Silvo Kokalj)

Borci radovljiške občine so še posebno občutljivi zaradi povsem nesprejemljivih hujšakških metod, pritiskov in žalitev predstavnikov slovenskega državnega in političnega vodstva in s tem tudi omalovaževanje ter negiranja družbenopolitične in gospodarske usmeritve SR Slovenije.

Borci NOB enotno in odločno podpirajo demokratična stremeljenja vseh vodstev slovenskega naroda in vztrajajo na stališču, da tako pomembna vprašanja skupnega življenja v jugoslovanski večnacionalni skupnosti kot

Financiranje družbenih dejavnosti v občini Jesenice lani in letos v osmih mesecih

Že nekaj časa se tako v Železnici kot širše postavljajo zahteve po zmanjševanju obremenitev bruto osebnih dohodkov oz. po zmanjšanju prispevkov za dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti.

Skupna strokovna služba SIS občine Jesenice je pripravila informacijo o financiranju družbenih dejavnosti v lanskem letu in v prvih osmih mesecih letos. To gradivo objavljamo v Železnici, da bi se z njim seznanili vsi delavci Železnice, o njem pa se naj pogovorijo tudi na SDS, saj smo ga vključili v program samoupravnih aktivnosti v oktobru. Ker ta program ne predvideva organizirane aktivnosti v delovni skupnosti, naj delavci delovne skupnosti to informacijo obravnavajo po lastni presoji.

Leto 1987

V letu 1987 se je spremenil sistem financiranja SIS družbenih dejavnosti — občinska zdravstvena skupnost in skupnost za zaposlovanje sta se financirali iz dohodka, osnova BOD.

Vir financiranja v letu 1987 je pomemben zato, ker je s 1. 7. 1987 začel veljati zakon o celotnem prihodku oziroma tista njegova določila, ki dopuščajo organizacijam združenega dela iz izjubo po periodičnem obračunu v letu 1988, v naprej refundacije prispevkov. Tako je v letu 1987 prišlo do refundacije dela vplačanih prispevkov za SIS — občinsko zdravstveno skupnost, raziskovanje in zaposlovanje.

Na financiranje SIS je v letu 1987 vplival zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti in SIS družbenih dejavnosti za porabo (Ur. list SFRJ, št. 12/87). Ta zakon je določil najvišjo razično višino zbranih sredstev (10 % zastojanje za rasti primerljivega dohodka v republiki).

Leta 1987 so SIS v občini Jesenice zaključile s primanjkljajem po tem interventnem zakonu, ker je bilo manj zbranih sredstev, kot je dovoljeval ta zakon. To bo možno nadoknaditi v letu 1988, v skladu z zadnjo spremembo interventnega zakona o začasnih prepovedi razpolaganja s sredstvi družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti za porabo v letu 1988 (Ur. list SFRJ, št. 46/88).

Na manj zbrana sredstva v letu 1987 so vplivale tako refundacije vplačanih prispevkov, kot tudi gospodarske težave v občini Jesenice ter nižja rast sredstev za osebne dohodke (bruto osebne dohodke) kot v Sloveniji.

Pri financiranju samoupravnih interesnih skupnosti je potrebno vedeti, da se nekatere samoupravne interesne skupnosti financirajo po domaćem, druge pa po sedežnem pristopu.

Domaci vir financiranja (stalno bivališče delavca) je veljal v letu 1987 za samoupravne interesne skupnosti — občinsko izobraževalno skupnost, del skupnosti otroškega varstva (redna dejavnost), kulturna skupnost, telesno-kulturna skupnost in skupnost socialnega skrbstva.

Sedežni princip (sedež delovne organizacije, kjer je delavec zaposlen), pa je veljal za občinsko zdravstveno skupnost (stopnja iz dohodka in BOD), skupnost otroškega varstva (otroški dodatki in porodniška), zaposlovanje in raziskovanje.

Glede na sedežni ali domaci vir financiranja se določajo tudi prispevne stopnje (saj so osnove različne).

Leto 1987 sta dve samoupravni interesni skupnosti, ki sta se srečevali z refundacijami, sklenili z nekritimi odhodki — občinska zdravstvena skupnost v višini 995.181.000 din, skupnost za zaposlovanje v višini 23.607.000 din. Zdravstvo ima od 10.11.1987 blokiran ziro račun in situacija je izredno zaostrena, saj predstavljajo v zdravstvenih organizacijah združenega dela pretežni del stroškov porabljenega sredstva, med njimi materialni stroški — v bolnici na primer potrebujejo za materialne stroške mesečno 640.000.000 din, za bruto osebne dohodke s prispevki pa 610.000.000 din.

V strukturi odhodkov SIS predstavljajo stroški za delo zdravstvenih organizacij 81 % vseh odhodkov v letu 1987, izguba pa 6 %. Ti dve SIS imata izgubo tudi v 1. polletju letos, zato sta bili tudi prispevni stopnji spremenjeni. Ker pa se je v skupnosti za zaposlovanje zbralo zadosti sredstev, so stopnje za zadnje mesece uknili, v občinski zdravstveni skupnosti pa se kljub povzajanju stopnje likvidnost še vedno ne izboljšuje in smo že v postopku pred sodiščem zaradi neopravnega obveznosti (v vrstnem redu za plačilo čaka od 1-2,5 milijarde din računov za storitve v regiji in izven).

Leto 1988

Letos je prišlo v skladu s spremembo zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti (Ur. l. SRS št. 40/87 in 1/88) do spremembe vira financiranja za nekatere SIS. Občinska zdravstvena skupnost se je v letu 1987 financirala pretežno iz dohodka, v letu 1988 pretežno iz bruto osebnega dohodka (avgustovska primerjava prispevnih stopenj kaže naslednje: leto 1987 dohodek 10,13 %, bruto osebni dohodek 0,27 %, leto 1988 bruto osebni dohodek 11 %, dohodek 0,066 %).

Del programa skupnosti za zaposlovanje se v letu 1988 financira iz bruto osebnega dohodka (na ravni republike), del pa iz dohodka, nova davčna os-

nova A (občina). Vir financiranja skupnosti za zaposlovanje je bil v letu 1987 dohodek, osnova BOD.

Iz vira dohodek, nova davčna osnova A, se v letu 1988 financira se raziskovalna skupnost Jesenice (v letu 1987 iz vira dohodek, osnova dohodek) ter del programa občinske zdravstvene skupnosti Jesenice (za nesreče pri delu, solidarnost, združevanje nadomestila OD).

Nova davčna osnova A je nova finančna kategorija, ki je prej ni bilo, prispevne stopnje pa smo izračunali v skladu z navodili Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Zaradi povečanja mase bruto osebnih dohodkov je prišlo tudi do preračuna lanskega prispevnih stopenj na nove v letu 1988. Zaradi višje mase BOD (višje osnove) je bilo potrebno pri enako potrebnih sredstvih stopnjo zmanjšati. Tudi te preračune smo pripravili enotno v skladu z navodili Zavoda SRS za družbeno planiranje. Pri ocenjevanju prilivov je potrebno upoštevati, da tudi v letu 1988 pri nekaterih SIS, ki se financirajo iz dohodka, nova davčna osnova A, prihaja do refundacij vplačanih prispevkov. Občinska zdravstvena skupnost Jesenice sredstev, ki jih zbere iz stopnje 0,066 — vir dohodek, nova davčna osnova A, sploh ne vidi, ker grede vsa zbrana sredstva za vračilo vplačanih prispevkov še za leto 1987 in za leto 1988.

Do refundacije prihaja tudi v skupnosti za zaposlovanje in raziskovalni skupnosti, zato tudi tako neenakomeren dotok sredstev.

Na letošnje prilive sredstev vpliva tudi čas izplačil osebnih dohodkov. Zaradi zamika izplačil OD v nekaterih

OZD v občini so se zamaknila tudi vplačila prispevkov, kar je seveda vplivalo na višino realiziranih prihodkov posameznih SIS.

Do izpada sredstev po mesecih je v nekaterih SIS, predvsem zdravstvo in otroško varstvo, prihajalo tudi zaradi blokiranosti žiro računov posameznih TOZD v Železnici. Ker se ti dve skupnosti ne financirata iz zbirne stopnje, ampak se nakazujejo sredstva ločeno, je tudi to vplivalo na prilive sredstev.

V letošnjem letu je posebnost tudi »zmeda« pri financiranju SIS družbenih dejavnosti v začetku leta. Do 20.1.1988 so veljale stopnje iz leta 1987 od 21.1.1988 do 1.2.1988 sta se kulturna in telesnokulturna skupnost občine Jesenice financirali iz stopnje dohodek, od 1.2.1988 dalje pa spet iz stopnje bruto osebni dohodek v skladu s spremembo zakona o obračunavanju in izplačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti (Ur. l. SRS, št. 1/88).

V letu 1988 SDK v skladu s samoupravnim sporazumom oziroma zakonom, sprejetim na republiški ravni, avtomatično odteguje del sredstev za solidarnost in SIS tega dela denarja na svojem žiro računu ne vidi. To je hkrati prihodek in strošek. Solidarnost plačujejo v SIS zdravstvo, otroško varstvo izobraževanje in socialno skrbstvo. Od prilivov je potrebno odšteti tudi provizijo SDK.

Posebnost financiranja je tudi v otroškem varstvu, saj formalno SIS razpolaga glede na prihodek z več denarja, kot ga dejansko ima na žiro računu. Ta razlika nastaja zaradi prikazovanja sredstev za porodniško, ki se formalno vodijo v občini, zbirajo na republiki in republika občini nakazuje sredstva za te potrebe.

Posebnost letošnjega leta je tudi, da se je del nalog, ki so se v letu 1987 financirale v občini, v letu 1988 prenesel na republiko (telesna kultura, kultura, zaposlovanje). To smo pri načrtovanju potrebnih sredstev morali upoštevati in za prenešana sredstva se je zmanjšal tudi dovoljeni obseg porabe v občini.

Pri financiranju SIS družbenih dejavnosti je potrebno upoštevati tudi delovanje interventnega zakona, ki omejuje sredstva SIS družbenih dejavnosti v letu 1988. Ta zakon (Ur. l. SFRJ, 31/88) po kvartalnih omejuje dovoljeno rast sredstev SIS glede na enako obdobje preteklega leta. Za 1. polletje letos je veljala rast do 152 %, v 9-mesecih do 146 % in v 12-mesecih glede na enako obdobje leta 1987 do 127 %. Interventni zakon je bil popravljen v avgustu (Ur. l. SFRJ št. 46/88) in veljajo novi odstotki: za 9-mesecev do 131 % (ne več 146 %), in za 12-mesecev 123 % (ne več 127 %). Novost spremembe tega zakona pa je, da se lanskeletni primanjkljaji lahko vstevajo v osnove. Pri določanju obsega sredstev SIS družbenih dejavnosti je potrebno upoštevati še povečanje oziroma zmanjšanje neto denarne aktive, to je razliko stanja na žiro računu SIS ob koncu leta in ob koncu obdobja. V skladu s temi spremembami bo dovoljena poraba v občini Jesenice v primerjavi z dosedanjimi nekoliko višja.

SIS v občini Jesenice so v skladu z interventnim zakonom po 6-mesecih letos beležile za 2,25 milijarde din primanjkljajev, po 8-mesecih pa za 717.309.000 din. Toliko več sredstev bi lahko zbrali v primerjavi z dejansko zbranimi. Če bi zbrali več, bi imeli presežke in sredstva bi bila blokirana.

Na Gorenjskem in v Sloveniji smo si v letu 1987 in 1988 na papirju posojali primanjkljaje, da bi se tako izognili blokadi sredstev. Dejanskega prelivanja sredstev, se pravi z žiro računa na žiro račun SIS, ni bilo in ga ni.

S tako medobčinsko solidarnostjo smo v lanskem letu pomagali predvsem zdravstvu, ki v občinskih bilanci zajema večji del sredstev.

V občini Jesenice smo v letu 1987 sicer predlagali zvišanje prispevnih stopenj, da ne bi bilo primanjkljajev, vendar tega zaradi gospodarskih težav ni bilo mogoče uresničiti.

Tudi letos si občine na Gorenjskem pomagamo, vendar ima po 8-mesecih le občina Jesenice primanjkljaj, ostale občine, oziroma SIS družbenih dejav-

nosti v občini, pa ogromne presežke — več kot 12 milijard din. Ker so ti presežki blokirani, v njih pa je več kot polovica sredstev zdravstvene skupnosti, je situacija na tem področju najbolj zaostrena.

Še enkrat moramo opozoriti, da skupno dovoljeno povečanje vseh sredstev SIS družbenih dejavnosti v občini v primerjavi z realiziranimi sredstvi v letu 1987 ne more pokriti vseh stroškov, tako materialnih stroškov, amortizacije niti ne celotne višine potrebnih sredstev za bruto osebne dohodke po interventnem zakonu. Pri planiranju odhodkov za leto 1988 smo upoštevali rast dohodka 119 %, rast materialnih stroškov 133 %, vse glede na leto 1987, učinkite varčevalnih ukrepov po SIS (sprejeti v letu 1987 in 1988). Na zaostreno situacijo zaradi interventnega zakona in razmer v občini opozarjamo celo leto.

Dodatno otežuje situacijo v letošnjem letu na področju družbenih dejavnosti v občini tudi povečanje števila zaposlenih v teh dejavnostih, prenos plačevanja bolniške odsotnosti nad 30 dni v breme organizacije združenega dela in podaljšani porodniški dopust — eno leto, kar zaradi večjega deleža zaposlenih žensk v družbenih dejavnostih in zaradi same narave dejavnosti — delo z ljudmi, z otroki v vrtcu in šoli — pogostjeje nujnost nadomeščanja za določen čas.

Sredstva zdravstvene skupnosti, izobraževalne skupnosti in skupnosti otroškega varstva pa pomenijo več kot 91 odstotkov vseh sredstev SIS družbenih dejavnosti v občini. V kolikor pride do presežkov, je potrebno takoj proporcionalno ugotovljenim presežkom znižati prispevne stopnje. Če stopenji ne znižamo (v primeru presežkov), SDK ne nakazuje zbranih sredstev iz prispevne stopnje z zbirnega na žiro račun posamezne SIS. Presežek je blokirani, z njim razpolaga poslovna banka, po znižanju stopnje pa se stanje normalizira.

Inovatorji v Torinu

Lepo nedeljsko jutro nas je pospremlilo na 700 km dolgo pot v Torino v firmo Fiat. Avtobus je pridno požiral kilometre s konstantno hitrostjo 90 km na uro; kaj več novi cestni predpisi v Italiji ne dovoljujejo.

Nekdaj idilična Kanalska dolina z vijugasto cesto je le še lep spomin; dve avtocesti se vijeta visoko na betonskih stebrih ali predorih.

Hriboviti del pokrajine Furlanije se spusti v gričevnati svet okoli mesta Videm. Ravno, ki se začneja v pokrajini Veneto, sekajo po dolgem in počez številne avtoceste, prave mojstrvine italijanskih gradbincev. Velikih mest v padski ravnini se avtoceste izogibajo, le v daljavi smo videli visoke stolpe cerkva, kupolo sv. Marka v Benetkah, Padovi, Veroni, Cremoni itd. V desetrtni vožnji smo prevozili pokrajine Furlanijo, Veneto, Lombardijo in preko reke Pad prišli v pokrajino Emilije Romagno do Piemonta, ki je bila zadnja pokrajina na zahodu Italije na meji s Francijo.

Pozno popoldne smo prispeli v Torino in z dosti sreče (še pred koncem nogometne tekme domačega kluba Juventus) smo se po prepolnih cestah milijonskega mesta prebili do mesta nastanitve. Nekaj deset minut počitka in že smo bili na poti v center mesta, ki slovi po kulturnih spomenikih iz 15. in 16. stoletja. Po zelo živahni ulici Via Romano smo prišli na osrednji trg sv. Carla, kjer so palače Madonna (originalne fasade iz tistega časa), stolp Antonelianna, zanimiva pa je tudi železniška postaja Muova.

Naslednje jutro pa je bil ogled tovarne Mirafiori Fiat v Torinu. Prijava vodiča sta nas najprvo povedla v avlo glavne direktije Fiata, kjer je razstavljenih nekaj osebnih avtomobilov Fiat. Na maketi, ki predstavlja tovarno Mirafiori, sta nam obrazložila proizvodni proces omenjene tovarne, razvoj in glavne značilnosti koncerna Fiat.

Fiat je nastal 1899 leta. Danes je prisoten v več kot 600 podjetjih, ki so razdeljena na avtomobilsko, gradbeno tehniko, proizvodnjo železniških vozil, avionov, termo tehniko, telekomunikacije, založništvo itd.

Da bi dobili predstavbo o tem italijanskem gigantu, še nekaj števil:

V letu 1986 je fakturiral 32.930 milijard lir, za investicije 2.780 milijard, za razvoj 920 milijard.

V vseh teh tovarnah je zaposleno 270.000 ljudi in samo v Torinu Mirafiori 28.000. V 16 deželah ima 240 tovarn, 50 laboratorijev, 300 projektiv-

nih centrov, 13.000 terminalov, 300 večjih računalnikov, 1.400 robotov in 3.800 numerično krmiljenih strojev.

Danes se je udril na evropskem trgu s tem, da se je integriral z drugimi velikim mednarodnimi tokovi od Japonske do ZDA.

Z nakupom firme Alfa Romeo je skupina Fiat sprejela izziv, da se v 90 letih vključi v mednarodni trg srednjega oziroma visokega razreda. Z ustanovitvijo Alfa-Lancia nudi velik izbor luksuznih avtomobilov, kakor tudi množičen avto srednjega razreda. Npr: Fiat UNO je od januarja 1983 presegel 2 milijona izdelanih avtomobilov. Združenje Fiat Lancia-Avtobianchi je omogočilo firmi Fiat auto, da je v letu 1986 dosegla 54,3 % vseh registriranih vozil v Italiji.

S tipoma Themo in Cromo je Fiat dosegel 54 % delež prodanih avtomobilov v srednjem zgornjem razredu na italijanskem trgu.

Avtomobile Fiat proizvajajo in montirajo neposredno v 24 tovarnah v Italiji, Portugalski, Braziliji, Venezueli in na osnovi licenc še v devetih deželah, med njimi tudi v Jugoslaviji. In tako je bila proizvodnja v 24 tovarnah leta 1986 1.680.000 avtomobilov in 515.000 v licenčnih tovarnah.

Po tako obširni razlogi, delno pa tudi iz prospekta firme Fiat, smo se odpravili na ogled z dvema mini avtobusoma.

Ogled strojnih obratov, predvsem orodjarne, v kateri delno izdelujejo in sestavljajo orodja za stiskalnice, nas je presenetil. Tisoči sklopov, razvrščenih na delovnih mizah, kažejo na odlično organizacijo in visoko strokovnost zaposlenih v tem oddelku. Sledil je ogled preizkusnih stiskalnic (preizkus orodij, kontrola), pri katerih je še ročno dodajanje pločevine. Sledila je serija popolnoma avtomatiziranih ali bolje rečeno robotiziranih linij stiskalnic napred. Vhodni vložek je kolobar pločevine, končni proizvod take linije pa so npr. avtomobilska vrata, hauba itd. Na tako robotizirani liniji sta zaposlena dva delavca — kontrolorja. Program se lahko menja vsakih pet minut, na polavtomatskih pa vsakih osem ur, seveda brez zastojev. Zanimiv je podatek, da samo v tovarni Mirafiori v Torinu dnevno porabijo 1.700 ton pločevine, ki jo dobijo iz

italijanskih valjarn, predvsem v železnah Metal Sidra, ki je tudi udeležena pri dohodku Fiata. Izmet je na evropski ravni 1-2 %. Zanimivo je tudi to, da v novejšem času pločevino cinkajo in so avtomobili srednjega in visokega razreda (tip cromu), v celoti iz pocinkane pločevine. Zaradi manjše proizvodnje omenjenih tipov avtomobilov le-te sestavljajo na polavtomatskih linijah. Kako je tovarna vključena v integracijske procese evropskega trga, smo videli na primeru montaže novih, pa tudi starih linij, kjer so stiskalnice iz koncerna Comau, monterji pa tudi strokovnjaki omenjene firme.

V proizvodnih oddelkih delajo na dve izmeni, dopoldne in popoldne, na nočni dnini pa opravljajo vzdrževalna dela.

V oddelku sestave motorjev smo videli sestavo motorja za avto UNO. Računalniško vodena je proizvodnja od dostave motorja, rezervnih delov in seveda tudi ritma dela. V oddelku ni tekočega traku, kot je to primer v klasičnih tovarnah, ampak voziček robot pripelje motor, rezervne dele na točno določeno mesto, kjer delavec operater opravi določena dela na motorju. Akord je določen na 450 minut na dno, preseganje norme pa delavec lahko porabi za počitek. Na delovnem mestu nismo videli stolov ali klopi, zato ni vprašljivo, za kaj bo delavec porabil težko pridobljene minute. Izračun norme in pa ustrezno nagajevanje (velja za oddelke sestave motorjev) je od 35 do 100 lir na uro, za doseženo ali preseženo

normo, ki pa ni odvisna samo od kvantitete temveč tudi od kvalitete.

V oddelku se sestavlja 100 različnih tipov motorjev, kapaciteta pa je 1.600 motorjev na dan, o zaslužkih delavcev niso dali podatkov, neuradno smo izvedeli, da je osnova milijon lir za najnižje delovno mesto.

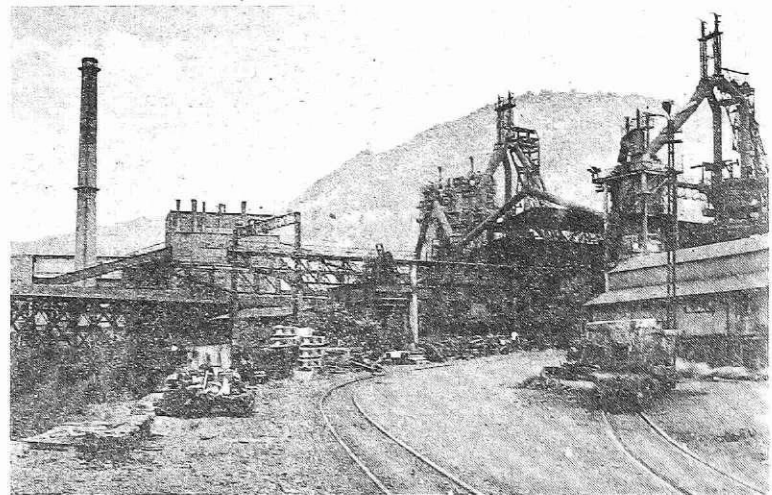
Zanimiv je bil tudi ogled linij za sestavo karoserij, ki so pri tipu UNO popolnoma robotizirane.

Zaščita avtomobilov se izvaja na posebnih linijah — tunelih, kjer je barvanje tudi robotizirano, manjša popravila pa delavci opravljajo ročno v istih komorah, tudi brez zaščitnih mask. To je mogoče le pri taki izmenjavi zraka v komori kot je bil primer, ki smo si ga ogledali (28 krat v minuti) Zato je možno barvati vsak avto v isti liniji z drugo barvo, seveda brez zastoja. V sklopu linije barvanja je še sušilna peč. Približno 45 minut potuje avto skozi peč, nakar sledi kontrola in eventuelno manjše popravilo ali ponovno barvanje v barvanje. Nadalje so oddelki za sestavo avtomobilov, preizkus na vodotesnost, preizkus na valjih in za avtomobilski večjega razreda na dvokilometrski krožni stezi.

V dvurnem ogledu tovarne je težko strniti vse vtise o eni največjih tovarni v Evropi.

Deseturna vožnja do domovine nas je prisilila na takojšen odhod iz Torina. Na poti nazaj smo se ustavili še ob Gardskem jezeru. Polni vtisov, pa tudi dolge vožnje, smo si zaželeli počitka doma, ker nas je naslednjega dne čakal nov delovnik.

V.R.

Plavži, aglomeracija, železniška proga, železniški most, vozički... (foto: Irena Kučina)

**Klub študentov
jeseniške občine**

Druga samostojna razstava slik Cveta Velikajna

V razstavnem salonu Viktor Gregorčič v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku so v organizaciji DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela v soboto, 15. oktobra, s krajšim kulturnim programom odprli drugo samostojno razstavo Cveta Velikajna, člana likovnega kluba Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Slike bodo na ogled do vključno 25. oktobra.

Cveto Velikajno je bil rojen leta 1929 v Idriji, ki je tedaj ječala pod jarmom italijanskega fašizma. Po osvoboditvi je že kot mlad fant začel delati kot kopač živega srebra in se v tej smeri tudi strokovno izpopolnjeval. Kot rudarski strokovnjak je služboval širom domovine v ekipah, ki so raziskovale in odkrivala bogastvo v zemlji, dokler ga pot leta 1963 ni pripeljala na delo v jeseniško železarno, kjer je delal na odgovornih delih in opravih v kamnolomu, na plavzu in separaciji vse do svoje upokojitve.

Leta 1975 se je priključil likovnemu klubu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in uvrščajo ga med najbolj produktivne in delovne člane. Njegova odlika je tudi to, da izkoristi vse možnosti za dodatno izpopolnjevanje svojega slikarskega znanja. Redno sodeluje s svojimi slikami na vseh skupinskih razstavah članov Dolika, s prvo samostojno razstavo pa se je leta 1984 predstavil v Eланu v Begunjah. Večkrat so bila njegova dela izbrana tudi za pregled razstave likovnih del članov likovnih skupin Gorenjske in za različne druge priložnostne razstave. Pri tem moramo omeniti, da dela za skupinske nastope Dolika vedno izbira strokovna žirija in prisotnost Veli-

kajnejših slik na teh skupinskih nastopih dokazuje njegov stalni slikarski napredek in dozorevanje ob veliki količini slik, ki jih je ustvaril v tem obdobju.

O slikarjevih prizadevanjih in dosežkih je ob sedanjih razstavi likovni kritik, umetnostni zgodovinar dr. Cene Avgustin razmišljal takole:

»Slikarska prizadevanja Cveta Velikajna bi lahko razdelili na dve temeljni enoti: na slikarstvo v olju in akvarelu. Obe vrsti se bistveno ločita ne samo po formalni, temveč tudi po vsebinski strani. Medtem, ko je Velikajno oljno slikarstvo operto na tehnično čim ustreznejše reševanje slikarskih problemov, so njegovi akvareli odraz slikarjevega razpoloženja in intimno obarvanega odnosa do slikarske predloge.

Kot primer posrečene realizacije slikarjevih hotenj v oljni tehniki naj navedemo sliko Ob Bači I in II. Deli arhitektur in drevesnih sestavov so drugače kot v nekaterih drugih kompozicijah obdelani v širokih ploskvah in nasprotnih barvah, tako, da učinkujejo izredno plastično. V ta okvir bi lahko vključili tudi nekatere slikarjeve kraške naselbinske arhitekture, čeprav ti ambianti skoraj ne poznajo zelenja, s čimer je slikarju odvzeta možnost graditve kompozicije na barvnih kontrastih.

Drugačnja situacija se nam odpira ob opazovanju slikarjevih akvarelov. Obrisi skoraj izginejo, pravi oblikovalec kompozicije je barva, ki v kosmih prekriva slikarsko ploskev. Slika je postala enovit organizem. Posamezni plani v sliki so se spojili v celoto — ospredje, ozadje in središče slike prehajajo eden v drugega. Barvni kosmi se gledalcu v primerni oddaljenosti predstavljajo kot sklenjeni motivni svet.

Poleg del, ki so nastajala ob raznih priložnostih, Velikajnov opus obsega največ slik, ki imajo svoj izvor v slikarskih kolonijah ali potovanjih ob Bači, v Vratih, v Podkorenu, na Jezerskem, v Vipavski dolini, v Istri in drugje. Tu so nastale tudi številne slikarske upodobitve, ki nam prikazujejo našo arhitekturno dediščino, ne samo v obliki privlačnega motiva, temveč tudi kot pomemben dokument določenega obdobja.

Presenetljivo dober obisk ob otvoritvi razstave in prijetna otvoritvena prireditelja sta lepo priznanje slikarju, obenem pa naj bi bila to spodbuda društvu, da bolj programsko nadaljuje z razstavo dejavnostjo v lepo urejenem razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča, ki je kot mlad literarni in likovni ustvarjalec pred vojno pogrešal prav likovno — razstavno dejavnost. Poimenovanje razstavnega salona po njem naj bi bila zato tudi spodbuda in obveza DPD Svobode France Mencinger Javornik-Koroška Bela za redno razstavno dejavnost.

Oktet DPD Svoboda France
Prešern Zirovnica-Breznica
prireja v soboto, 22. oktobra,
ob 18.30 v osnovni šoli Zabrez-
nica

instrumentalno vokalni koncert.

Nastopala bosta instrumen-
talna skupina LOHHOS iz
Münchna in domači oktet. Na
sporedu bo narodna glasba iz
Bavarske in narodne pesmi.
Vstop prost!

Martin Pšeničnik je bil na vseh pohodih slovenskih železarjev

di postanejo fanatiki. Lepo je, če človek že od mladosti raste s planinstvom.

Ljudje hodijo v gore, da bi našli mir, srečo, samega sebe. Skoraj vedno to tudi najdejo.

»Vsak?« ga izzivam.

»Ne vsi, a jaz sem vse to našel. Moje želje so skromne in neznatne, a vseeno želim, da bi jih še lahko uresničil. Če mi bo kdaj zaradi finančnih ali zdravstvenih razlogov onemogočeno hoditi v gore, mi bo zelo hudo.«

Ivanka Korošec

Miha Mazzini

Drobtinice 28

Boksarju je šnoper požrl tudi spomin. Včasih je mislil, da je nekje drugje, včasih je bil kdo drug; ponavadi je mešal čase. Znal je večkrat tako priti. Po petkrat zapored sva se pozdravila.

Iz žepa je potegnil časopis in ga razvil. Položil je na mizo kos kruha in tri koščke salame.

— Boš?

Sem. Pojedla sva. Kruh na pol. Meni košček salame, njemu dva. Šel je scat. Časopis je pustil na mizi. Tokrat ga ni bilo zelo dolgo. Razgrnil sem papirje in preletel naslove. Pogledal sem datum. Bil je današnji. To je v teh časopisih edina sveža novica. Pogled se mi je ustavil na televizijskem sporedu. Ura nad šankom mi je povedala, da imam še trideset minut časa. Boksar je vstopil in mi že od daleč mahal.

— Živio, Egon.

Prinesel je dva šnopčka.

— So te spustili? — sem vprašal.

— Ja, pozdravili so me. Pravijo.

Rokovala sva se.

— Od kdaj bereš časopise? — me je vprašal in pokazal na mizo.

— Današnji je. Boš bral?

— Bom.

— Kar odnesi ga.

— Ponudil sem mu časopis. Vzel ga je in si ga stlačil v žep.

— Hvala. — je rekel.

— Ni za kaj. — Pokimal sem mu. — Je že dobro.

Spila sva.

Pokazal je prazne kozarčke na mizi.

— Dobro si zastavil.

Pokimal sem.

— Jaz ne pijem več toliko. Poskušam se obvladati. Ta je moj prvi. — Položil je prazen kozarec na mizo. — Ampak kondicije nimam več nobene. Se mi že vrti.

— Tudi meni se že malo pozna. — sem ga potolažil.

— Sklenil sem vsak dan popiti le enega. Moraš biti karakter, da se tega držiš. Nazaj v tisto norišnico mi vseeno ne bo treba. To je tisto, kar me drži pri moji nameri.

— Ja, res ti ne bo treba. — Vstal sem in mu položil roko na ramo. Čvrsto sem jo stisnil. Za pogum.

— Vem, da boš zdržal!

— Misliš?

— Zaupam vate, — sem pribil. — Moram oditi, živio.

— Živio.

Odpravil sem se h Karli.

Blizala se je kočljiva ura, ob kateri ponavi zvoni Karlina budilka. Prislunil sem pred vrati. Jebožovna godba je bila že na gramofonu. Stegnil sem roko proti zvoncu. Jo povabil. Okleval. Trpel hude muke dostojnosti. Vseeno sem pozvonil. Ni me pričakovala. Nadela si je drug obraz, ne tistega zame. Poteze so se razpustile, za trenutek potonile v amorfnosti in se izoblikovale v obraz, ki sem ga bil vajen.

— Živio, Egon.

Začel sem:

— Karla...

Prekinila me je. Med bliskovite rafale vprašanij sem streljal nikalne odgovore

— Lačen?

— Ne.

— Žejen?

— Ne.

— Potreben?

— Ne.

Obstala je. Namrščila obrvi v nerazumevanju.

— Kaj pa potem?

— Karla...

— Aaaaaa... — Doumela je. — Vstopi.

Nisem se sezul in ne slekel. Odprla je vrata majhne sobice na desni, ki jo je arhitekt verjetno namenil za otroški kabinet. Karla, vsaj kolikor sem vedel, otrok ni imela. Premogla je cel kup stare šare, večinoma daril, ki so majhen prostor skoraj popolnoma zapolnila.

— Nisem se takoj spomnila. Sedaj ga že dolgo ni bilo?

— Skoraj celo leto. Bom motil?

— Ne.

Snela je ključ z obeska in mi ga dala.

— Ko boš šel, zakleni za sabo...

— Vrgel ga bom skozi odprtino za pisma.

Vem.

Pospremila me je v sobo in prižgala luč. Sredi stropa je bila montirana stranskiška školjka. V njej skrita žarnica je osvetljevala ozek krog sredi prostora. Nagrmadeni kupi stare šare so se zgubljali v polmraku.

Ni prestopila praga. Hotela je nekaj reči, ko je pozvonilo.

— Kar pojdi, Karla.

Spogledala sva se. Se nasmehnila. Šla je.

Vrata je zaprla za seboj.

Pred leti se je gibal v krogih modernistov, kot so se imenovali sami. Soba je bila prepolna njej podarjenih umetnin. Vonj po zatohlem je bil skorajda neznošen.

Obvestilo

Integral, TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice in turizem Jesenice, obvešča občane, da bo s 24. oktobrom uvedena dodatna vožnja na relaciji Blejska Dobrava — Jesenice z odhodom ob 12.20 uri z Jesenic in povratkom ob 12.40 uri z Blejske Dobreve. Avtobus bo vozil od ponedeljka do petka in bo ustavljal na vseh postajališčih mestnega prometa. Obratovanje linije bo poskusno.

INTEGRAL
TOZD Medkrajevni potniški
promet, delavnice in
turizem Jesenice

Vozni red avtobusnih prevozov ob dnevu mrtvih na Blejsko Dobravo

Od 29. do 31. oktobra bodo redne vožnje okrepljene z dodatnimi avtobusi, v torek 1. novembra pa bodo avtobusi vozili po naslednjem voznem redu:

- a) Hrušica—Blejska Dobrava—pokopališče
9.38 10.38 13.38 15.38
- b) pokopališče—Blejska Dobrava—Hrušica
10.15 11.45 13.15 14.45 16.15
- c) Bolnica—Blejska Dobrava—pokopališče
7.45 8.15 9.15 9.45 10.15 10.45 11.15 11.45 12.45 13.15
13.45 14.15 14.45 15.15 15.45 16.15 16.45 17.15 17.45 18.45 21.00
- d) pokopališče—Blejska Dobrava—Bolnica
8.15 8.45 9.15 9.45 10.15 10.45 11.15 11.45 12.15 12.45 13.15
13.45 14.15 14.45 15.15 15.45 16.15 16.45 17.15 17.45 18.45 21.30
- e) Koroška Bela—Bl. Dobrava—pokopališče
10.30 12.30 14.50 15.30
- f) pokopališče—Blejska Dobrava—Koroška Bela
11.30 13.30 15.00 17.30
- g) Tomšičeva ulica—Gimnazija—Bl. Dobrava—pokopališče
9.00 14.30
- h) pokopališče—Bl. Dobrava—Gimnazija—Tomšičeva ulica
10.30 16.30
- i) Bolnica—Podmežaklja—Bl. Dobrava—pokopališče
10.30 14.30
- j) pokopališče—Bl. Dobrava—Podmežaklja—Bolnica
11.30 16.30
- k) Javorniški rovt—Blejska Dobrava
14.30
- l) Blejska Dobrava—Javorniški rovt
17.30

Tudi v sredo in četrtek, 2. in 3. novembra bodo redne vožnje okrepljene z dodatnimi avtobusi.

Velja enotna cena 700 din.

V torek, 1. novembra letne oz. mesečne vozovnice ne veljajo.

Informacije zahtevajte po telefonu 81-953.

Natanko pod lučjo je stal ogromen rdeč fotelj, oblikovan kot peterokraka zvezda, prevlečen z umetnim usnjem. Naslonjalo za hrbet je bilo oblikovano kot srp, podpornik za nogi pa kot kladivo.

Pred foteljem je stala začetniško izdelana kopija Michelangelove Pieta. Iz gipsa jo je, verjetno za vajo, naredil kakšen študent kiparstva. Nekdo je Jezusu v Marijinem naročju z dletom poravnal trebuh v ravno ploskev, na kateri je stal majhen črnobel prenosni televizor. Marija se je žalostna sklanjala čez ohišje proti ekranu. Kot ji je onemogočal videti karkoli.

Vključil sem televizor.

Upravnaval sem zvok na spodnjo jakost, ki sem jo lahko slišal. Nisem hotel motiti Karle in obiskovalca.

Zlezel sem na fotelj. Ves čas do pričetka filma, ki sem ga prišel gledat, sem porabil za kolikor toliko udobno namestitve. Ni mi uspelo.

Odnehal sem z zvito hrbtenico pod srpom in z visoko dvignjenimi nogami, izpod katerih mi je kladivo potegnilo zaslonbo.

Zadonele so fanfare.

Čez ekran se je zasvetil napis:

Ingrid Bergman and Humphrey Bogart
in
Casablanca

Film, ki sem ga lahko gledal vedno znova, a le na enem samem kraju. V tej sobi. Sredi skladišča odvržene in pozabljene modernistične ropotije. V vonju po zatohlosti. Z Marijo, ki se steguje naprej, da bi videla, v kaj tako buljim, in z Jezusom, ki je, prisegel bi da v studu in ne zaradi smrti, obrnil glavo vstran. Strmeč v Mono Liso s slušalkami na glavi.

Ko se je film končal, sem kar obsedel. Ne zaradi ganjenosti ali vpliva šibajočih sličic. Teško se je bilo iztrgati iz ohromelosti, ki mi jo je zavdala oblika fotelja.

Ugasnil sem televizor in se potihno splázil skozi vrata in čez hodnik. Iz spalnice se je zaslislal Karlin smeh. Moški glas je bil prethil v preglobok, da bi lahko razločil besede. Čutil sem ga drgetati v trebušni membrani. Počasi, milimeter za milimetrom sem odklenil. Zaprl vrata in jih zaklenil.

Stisnil sem ključ v pest in ga hotel odnesti s seboj. Prišel sem že do sredine hodnika, ko sem se premislil. Dogovor je dogovor. Porinil sem ga skozi odprtino.

Zažvenketal je po tleh.

(se nadaljuje)

16.00 – Obvestila; 16.30 – Domače novice; 16.45 – Obvestila; 17.00 – Tema dneva: Elan Power – novo Elanovo plovilo; 18.00 – Čestitke poslušalcev in EP; 18.25 – Danes so rekli...; 18.35 – Vedno zelene melodije; 18.55 – Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Tedenski hokejski pregled

Državno prvenstvo v hokeju na ledu se nadaljuje. Boji na tedni ploskvi so sila zanimivi. Poleg članske ekipe, ki je gostila oba beograjska ligaša Partizana in Crveno zvezdo, so v tem tednu štartali tudi mlajši pionirji v pokalu Karavank, ki je oblika sodelovanja med avstrijskimi in jugoslovanskimi klubi v zadnjih letih, popularno pa se imenuje tudi »mini pokal«. Ostale selekcije nadaljujejo s pripravami na pričetek svojih tekmovalnih sezon.

Poglejmo rezultate:

Jesenice:Partizan 6:0

Dvorana Podmežaklo, gledalcev 2500, sodnik Grepel iz Siska.

Partizan je kolo pred tem iztrgal točko Olimpiji, nastopil pa je s izjemno močnimi hokejisti iz SZ. Zato so Jeseničani začeli previdno in malce nervozno. Tako je imel Partizan v prvem delu dve lepi priložnosti, toda Cveto Pretnar je z zanesljivimi obrambami prispeval k potrebni mirnosti in zbranosti jeseniškega moštva. Državni prvaki so iz minute v minuto stopnjevali tempo igre in v drugi tretjini postopoma nadigrali solidne goste. Z igro so povsem zadovoljili številne gledalce. Omeniti velja še, da je Rudi Hiti dal priložnost tudi mlademu Crnoviču, ki je zagrabil dokaj dobro.

Gole so dosegli: Šuvak 2, Williams, Razinger 2, Klemenc.

Jesenice:Crvena zvezda 14:2 (5:0, 5:1, 4:1)

V petkovi tekmi v dvorani Podmežaklo, ki jo je vodil sodnik Šaravanja je 2000 gledalcev videlo dobro eno same ekipe. Jeseničani so igrali zelo dobro. Gol so dosegli že v prvi minuti, nato pa so stalno oblegali gol solidnega Poljaka Kule v dresu Crvene zvezde. Tudi v tej tekmi so priložnosti dobili mlajši jeseniški hokejisti. Razveseljivo je, da v zadnjih tekmah jeseniški hokejisti, kljub visokemu vodstvu, ne popuščajo do zadnje minute.

Gole so dosegli: Tišlar 4, Smolej 3, Razinger 1, Crnovič 1, Williams 2, Šuvak, Kopitar, Drčar.

V tem tednu hokejisti Jesenic dvakrat gostujejo, najprej v torek, 18. oktobra pri Olimpiji, v petek, 21. oktobra, pa v Novem Sadu pri Vojvodini. V torek, 25. oktobra, se obeta derbi, saj na Jesenicah gostuje Medveščak Gortan.

Velik uspeh na krosu Dela v Domžalah

V soboto, 15. oktobra, se je v Domžalah zaključila letošnja akcija krosov v Sloveniji. Na republiško finale, ki ga organizira Atletska zveza Slovenije v sodelovanju z enim od svojih klubov in pod pokroviteljstvom časopisa Delo se uvrstijo občinski reprezentanci, ki se sestavijo na podlagi rezultatov iz predhodnih krosov za prvenstva šol in občin.

V letošnjem finalu je sodelovalo kar 47 občinskih reprezentanc. ZTKO Jesenice je na letošnje finale poslalo 26 tekmovalcev, ki so bili najboljši na občinskem krosu.

Zal je atletika v naši občini zamrla že pred leti, zato tekmovalci ne trenirajo tako kot po drugih občinah. V naši občini smo rešitev našli tako, da sta za ekipo skrbel Andrej Robič, trener smučarjev tekačev iz Kranjske Gore, sicer učitelj te lovaladbe na šoli v Mojstrani, in Viljem Bašelj kot vodja ekipe. Ki si je določene izkušnje nabral s spremljanjem svojega sina na različnih atletskih tekmovanjih. Za opravljeno delo zaslužita vsa pohvala, kajti takšnega uspeha, kot je bil letošnji, v atletski nerazviti občini nismo pričakovali!

B.R.

Za začetek lige SRS dve zmagi in en poraz

Ženska ekipa Jesenic, ki nastopa v I.A. ligi SRS, je v soboto dopoldne nastopila doma v dvojnem programu. Uvodno tekmo z ekipo Kovinar-Olimpija iz Ljubljane so jeseniške igralke izgubile z 1:8. Edino točko za domače igralke je dobila Mojca Smolej, medtem ko Barbari Markez in Urši Samar ni uspelo zmagati.

Naslednja tekma, ki je bila odigrana v soboto popoldne, je bila za domačo ekipo uspešna. Ekipno TKI Keminar iz Hrasni-

Jesenice:Tivoli (mlajši pionirji) 5:2

V prvi tekmi za mini pokal Karavank so najmlajši jeseniški hokejisti zmagali. Za Jesenice nastopa kar devet lanskih učencev hokejske šole.

Dve ekipi na gostovanju v ČSSR

V tem tednu sta dve ekipi HK Jesenice gostovale v ČSSR. Namen potovanja je bil preveriti trenutno pripravljenost in se naučiti kaj novega od gostiteljev. Gostovanje je v celoti zelo uspelo. Rezultati:

ČZ Strakonice:Jesenice (pionirji) 4:1 (1:4, 2:4, 1:3)

ČZ Strakonice:Jesenice II(člani) 5:5

Gole za Jesenice II so dosegli: Grbič 2, Marko Lah 1, Joško Šturm, Jeklič.

Jitex (Pisek):Jesenice (pionirji) 9:10 (2:5, 2:4, 5:1)

Gole za pionirje Jesenic so dosegli: Pretnar 3, Ivo Jan 2, Omerzel 2, Piber, Jure Smolej, Poljanšek.

ČZ Strakonice:Jesenice II (člani) 7:5 (3:0, 2:3, 2:2)

Gole za Jesenice II so dosegli: B. Jan, Poženel 2, Smolej, Mlakar.

ČZ Strakonice:Jesenice (pionirji) 7:5 (0:2, 3:2, 4:1)

Gole so dosegli: Poljanšek, Sodja, Ivo Jan, Jure Smolej, Omerzel.

Jitex (Pisek):Jesenice II (člani) 13:2 (3:0, 6:1, 4:1)

Gole sta dosegla: Jeklič in Mlakar.

Kegljanje na ledu

Nerešen status kegljačev na ledu

Prejšnji četrtek je bila seja Zveze za kegljanje na ledu Slovenije, ki ima sedež na Jesenicah. Poleg že stalnih članov so bili na sestanku povabljeni tudi mnogi drugi, ki bi o perečih vprašanjih kegljanja na ledu lahko veliko povedali, a se seje niso udeležili, nekateri zaradi opravičljivih zadržkov, drugi pa zaradi nezainteresiranosti. Tako je ostalo mnogo vprašanj nedorečenih.

Prvo vprašanje je bilo vprašanje o enakopravnosti športnikov v športnih društvih. O enakopravnosti, tako materialni kot moralni, kegljačev na ledu z drugimi športniki v ŠD Jesenice in ŠD Radovljica ne moremo govoriti. Delujemo na prostovoljni bazi in dobimo le nekaj malih dotacij ZTKO in TKS. Te dotacije ne zadostajo za normalno delovanje, še manj pa ta sredstva pomenijo, če pogledamo uspehe kegljačev in jih primerjamo z drugimi. Aleks Potočki, predsednik Zveze, je med drugim v svojem uvodu dejal:

»Zalostna resnica je, da naši tekmovalci na tekmovalnih turnirjih se s seboj nosijo tudi hrano, ker pač tudi za najbolj skromna kosila ali večerje ni denarja. Tudi opremo, kot so čevlji ali puloverji, si tekmovalci kupujejo sami. Plačujejo si prevoze in štartnine na turnirjih. Tega mora biti konec. Naši tekmovalci ne pre-

stavljajo samo barve kluba, za katerega nastopajo, ampak v tujni predstavlja tudi Slovenijo in Jugoslavijo ter se tega tudi zavedajo. Ne mislimo izsiljevati, ampak samo opozoriti na probleme in jih skupno, s pomočjo drugih, tudi rešiti.

Šoberl, predsednik ŠD Jesenice, je dejal, da se je potrebno sprijazniti z nekaterimi resnicami. Pravi, da kegljanje na ledu po rezultatih mogoče že spada v vrhunski šport, toda pri nas ta panoga nima gledalcev. Oglasil se je tudi Piber, predsednik blejskih kegljačev, in dejal:

»Blejčani se tudi počutno odtrgane. Tudi naše športno društvo, ŠD Radovljica, za nas nima interesa in razumevanja. Imam občutek, da se dotacije delijo po poznanstvih in osebnih interesih. Naj povem še to, da moramo poleg vseh drugih stvari plačevati tudi led v dvorani na Bledu, in to za vse ure treninga in tekmovalnih turnirjev. To še bolj obremenjuje naš že tako slab finančni položaj.

Sekretar ZTKO Jesenice, Strajnar, se je oglasil na koncu:

»Situacija je taka, da je potreben enoten pristop vseh kegljačev na ledu k reševanju te problematike. Toda najprej se morate v ŠD Jesenice in ŠD Radovljica domeniti, ali vas bodo imeli za tekmovalce ali ne. Menim, da se kegljanje na ledu mo-

ra smatrati za tekmovalen šport, saj je to stalna oblika športnega tekmovalstva in udejstvovanja s svojimi pravili igre, ligami, sodniki in ostalim. Potrebno bo navezati boljše stike z ZTKO Slovenije in obljubim, da vam bom pri tem pomagal.

Pravilno bi bilo, da bi kegljanje na ledu klasificirali in mu določili mesto med tekmovalnimi športi. Kegljaci ne moremo ostati volonterji – rekreativci, saj se na močnih mednarodnih turnirjih v tujni že nekaj časa srečujemo s povsem profesionalnimi ekipami. Za svoj status se bomo borili z razumnim dialogom in upamo, da je tudi druga stran pripravljena na tako obliko sodelovanja.

Člani zveze so tudi potrdili tekmovalni koledar za sezono 1988/89, odprte termine pa so pustili za turnir na Bledu (ledu še ni), turnir v Kranjski Gori (prekrivanje drsališča) in tekmovalje v metu na daljavo v Ratečah, na bajerju Ledine (naravni pogoji).

Vprašanje o nastopu ekipe iz Kranjske Gore v 1. slovenski ligi so pustili odprto do naslednje seje tehnične komisije, govorili pa so tudi o mednarodnem sodniškem seminarju v Kranjski Gori in turnirju sodnikov, ki bo 23. oktobra v hali Podmežaklja na Jesenicah.

Boštjan Fon

Košarka

1. SKL-članice

Pomurje:Jesenice 55:67 (30:21)

Jesenice: Rozman 4, Zrnič 7, Šmitran 2, Selic 4, Zorman, Lah 5, Stražisar 24, Krznarič 14, Hadimuratović, Ulčar, Smolej 7, Hallgägg.

Po prvem polčasu tekme v Murski Soboti je vse kazalo na poraz Jeseničank. V obrambi so sicer igrale dobro in osvojile veliko žog, zato pa jim v napadu ni uspelo ničesar. Njihovo hitro igro v napadu sta povsem onemogočila sodnika, ki sta jim v dvajsetih minutah dosodila kar 17 napadov pravil. Jeseničankam sta odvzela žogo zaradi korakov in zadrževanja v raketni po »osebne« kriteriju, ki je vnašal nervozo v jeseniško ekipo. To je vplivalo tudi na napade, ko jim sodnika nista odvzela žoge, saj so le sedemkrat uspeli zadeti koš nasprotnice.

Po razgovoru pred drugim polčasom so Jeseničanke umirile igro, namesto agresivnega konskega presinga so v obrambi postavile visoko in gibljivo čeno. Prostor pod košem je odlično pokrila Ulčarjeva, zunanje igralke pa so odločno preprečevale mete z razdalje. V 22. minuti so Jeseničanke z dvema trojkama Strazišarjeve in protinapadi povedle z 31:33. Hitra sprememba rezultata in obramba sta povsem zmedla mlade gostiteljice, ki so v dvanajstih minutah drugega polčasa dosegle le pet točk, Jeseničanke pa so v tej minuti vodile s 53:35, kar je bila največja razlika na tekmi. V zadnjih minutah tekme so gostiteljice, zahvaljujoč utrujenosti in manjvi igralke jeseniške ekipe zaradi osebnih napak, uspeli zmanjšati razliko, zmage gostij pa niso mogle več ogroziti.

Tudi ta zmaga je rezultat igre desetih igralok, ki so kljub sojenju in vodstvu gostiteljice zaigrale v drugem polčasu s potrebno disciplino in borbenostjo. Ta kvaliteta bo zelo pomembna na tekmi 3. kola, ko bo na Jesenicah gostovala ekipa Ilirije, poleg Marlesa glavni kandidat za prvaka.

Nogomet

Jesenice:Kelag 2:0 (0:0)

Strelec: Sučur, M. Omanović. V finalu letošnjega turnirja Treh meja sta se v Trbižu pomerili ekipi Kelaga iz Beljaka in Jesenic. Jeseničani so tokrat zaigrali nekoliko slabše kot na nekaterih zadnjih tekmah in rezultat tega je bila enakovredna igra v polju. Vendar pa so bili igralci Kelaga nevarnejši v protinapadih in le vratarju Tokiču se lahko Jeseničani zahvalijo, da niso prejeli kakšnega gola.

V drugem polčasu pa so Jeseničani zaigrali boljše in so začeli oblegati vrata Kelaga. Taka igra je prinesla rezultat šele 10 minut pred koncem tekme, ko je Sučur premagal vratarja Kelaga in popeljal Jeseničane v vodstvo. Tik pred koncem tekme pa je M. Omanović dosegel drugi gol in potrdil zmago Jesenic.

Vrstni red: 1. Jesenice, 2. Kelag, 3. Trbiž, 4. Bela Peč.

24. turnir bo prihodnje leto v Italiji v Beli Peči.

Nastopili so: Tokič, Trkulja (Radič), Pivač, Ibrahimović, Džamastagić, N. Omanović (Sredojevič), Lamberger, Bešić, Hadžić (Dučanović), Kondić (Sučur), M. Omanović.

Slavija:Jesenice 4:1 (1:0)

Strelec: Lamberger. V 7. kolu OČL-zahod so Jeseničani gostovali v Ljubljani pri Slaviji. Obe moštv

Z morebitno zmago na tej tekmi Jeseničanke lahko vrnejo del dolga iz sezone 84/85, ko je Ilirija osvojila naslov prvaka, zahvaljujoč zmagi v tekmi z jeseniško ekipo. Jeseničanke pa so bile druge.

Zmago nad ekipo Ilirije pa je skoraj iluzorno pričakovati, saj so ekipo poleg izkušenih igralok Ceranje, Jegličeve, Pirnatove in Andolskeve okrepile tri igralke ekipe Slovana in Burgerjeve iz (D) Ječica. Ta ekipa je v prvih dveh kolic zmagala v obeh tekmah s skupno razliko 232:145, kar pomeni, da imajo za republiško ligo neverjetno učinkovit napad.

Tesen poraz radovljiških košarkarjev v Laškem

V drugem krogu slovenske košarkarske lige so igralci KK Radovljica gostovali pri moštvu KK Zlatorog iz Laškega. Tekmo so tesno izgubili z izidom 83:79 (polčas 39:37).

Košar za Radovljico so dali: Stojšek 24, Škrjanc 18, Bidovec 13, Grahovac 12, Erman 6 in Pezdič 6.

V soboto, 22. oktobra, bodo košarkarji Radovljice igrali doma v avli osnovne šole A. T. Linhart. V goste jim prihaja šolsko moštvo iz Trebnjega.

Košarkarski turnir

Komisija za šport pri KS ZSMS Železarne Jesenice organizira v soboto, 22. oktobra, košarkarski turnir v telovadnici OŠ Prežihov Vranc, z začetkom ob 8. uri.

Štartnina za ekipe, ki niso iz Železarne Jesenice, bo 30.000 din zaradi kritja organizacijskih stroškov.

Za ekipo lahko nastopi največ en registrirani tekmovalce. Tekmovalci se bo 2 x 15 min z vmesnim petminutnim odmorom, v primeru večjega števila prijavljenih ekip z izločanjem.

Ekipo lahko prijavite po 81-231 int. 32-68 ali eno uro pred začetkom tekmovalnega prostora, na katerem bo tudi zbiranje tekmovalnih parov.

Z svojim odzivom boste dokazali potrebo po organizaciji takih ali podobnih športnorekreativnih prireditev (tekmovalnih).

Komisija za šport pri KS ZSMS Železarne Jesenice

Jesenice:Sava (Kranj) 2:1 (1:0)

Strelec: Lamberger, Ibrahimović

V 8. kolu so Jeseničani igrali doma proti novincu v ligi, moštvu Save iz Kranja. Jeseničani so tokrat zaigrali s pomlajenim moštvom, saj je po tekmi s Slavijo v Ljubljani prišlo do fizičnega napada igralcev Save na igralce Jesenic. Službene osebe pa so po tekmi prijavile tudi tri igralce Jesenic (M. Omanović, Radič, Bešić), čeprav so bili ti daleč od mesta, kjer so bili Jeseničani napadeni. Poleg omenjenih nista nastopila še Pivač (poskodba) in N. Omanović, tako da so na tej tekmi dobili priložnost mlajši igralci. Za od samega začetka so igralci Jesenic prisilili in so držali igralce Save na svoji polovici. Prvo priložnost je imel Sučur, njegov strel pa so igralci Save odbili s same črte v kot. Prvi gol so Jeseničani dosegli sredi polčasa, in sicer iz prostega strela. Tega je izvedel Lamberger in žoga je obšla v desnem zgornjem kotu. Tik pred koncem polčasa so imeli Jeseničani še eno priložnost, ko je strel Catak eden od gostujočih igralcev zaustavil na gol črti. Pri tem je prišlo do prerivanja in zaradi nesportnega vedenja je bil upravičeno izključen igralec Jesenic Sučur. Tako je moštvo Jesenic v drugem polčasu igralo z 10 igralci. To priložnost so hoteli igralci Save izkoristiti in v drugem polčasu so imeli terensko premoč. Po napaki sodniške trojke so tudi uspeli izenačiti. Eno od žog so igralci Save prestregli z roko, kar je stranski sodnik signaliziral, glavni pa tega ni upošteval in gostje so izenačili.

Kljub temu so se Jeseničani borili tudi za drugo točko in lepe priložnosti so imeli Hadžić (zadel vratnico), Kondić, Lamberger in Dučanović, vendar žoga ni hotela v gol. Naslednjo priložnost so Jeseničani izkoristili. Ibrahimović je prišel na pomoč napadu in njegov strel je končal v levem zgornjem kotu. Ta strel je prinesel še drugo točko jeseniškemu moštvu.

Tako po 8. kolu Jeseničani zopet vodijo na lestevici z 11 točkami, kolikor jih ima tudi Naklo, ki ima slabšo gol razliko.

V 9. kolu igrajo Jeseničani v Postojni in z dobro igro se lahko nadejajo kakšne točke.

Nastopili so: Tokič, Trkulja, Mitrovič, Ibrahimović, Džamastagić, Bakonić (Dučanović), Hadžić, Lamberger, Kondić, Sučur, Catak (Razboršek, Stanković).

N.O.

LTH:Jesenice 1:0

V tekmi za pokal Maršala Tita so Jeseničani igrali v Škofji Loki in izgubili z 1:0 ter izpadli iz nadaljnjega tekmovalja.

Čeprav je bila kvaliteta na strani Jesenic, so domačini to nadoknadili s fanatično borbenostjo in so zasluženo zmagali. V prvem polčasu so bili Jeseničani veliko boljše in so si ustvarili nekaj lepih priložnosti za zadetek, vendar so zopet pokazali, da jim manjka koncentracije za zaključni strel. Še najbližje zadetku je bil Lamberger, vendar je njegov strel zaustavila vratnica. V drugem polčasu pa so Jeseničani popustili, pozna pa se jim tudi, da so v zadnjem času odigrali veliko tekem (igrajo vsako sredo in nedeljo), kar je tudi pustilo svoje posledice.